

POSTADRES Postbus 250 T 0297 29 16 16
3640 AG Mijdrecht F 0297 28 42 81
BEZOEKADRES Croonstadlaan 111 E gemeente@derondevenen.nl
3641 AL Mijdrecht I www.derondevenen.nl

**Gemeente
De Ronde Venen**

DATUM 5 juni 2014

Landschapsnota De Ronde Venen 2030

Sturing op kwaliteit en behoud van waarden

Voorwoord

De Ronde Venen is een prachtige gemeente met een uitgestrekt buitengebied, een plaats van rust en ruimte in het Groene Hart tussen de grote steden Amsterdam en Utrecht. Het rijke landschap van De Ronde Venen wordt gekenmerkt door oude verkavelingspatronen, kleinschalige lintbebouwing en door het landschap lopende rivieren en dijken met in het centrum plassen en legakkers. Het noorden van De Ronde Venen wordt daarnaast doorkruist door de Stelling van Amsterdam. Dit UNESCO-werelderfgoed telt maar liefst zes forten in De Ronde Venen, meer dan in enige andere gemeente.

De Ronde Venen wil een Groene Hartgemeente zijn waar de bestaande landschappelijke kwaliteiten in stand worden gehouden en versterkt. De rijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden van De Ronde Venen dragen bij aan de leefbaarheid en de samenhang van- en tussen de kernen en het buitengebied en vormen een deel van de identiteit van De Ronde Venen en de kernen.

Het landschap is voornamelijk door mensenhanden gemaakt en moet ook in de toekomst ruimte voor ontwikkeling blijven bieden. De landbouw is de belangrijkste drager van het landschap in De Ronde Venen. Wij vinden het belangrijk dat ontwikkeling van landbouw mogelijk blijft. Dit brengt ook ontwikkeling in het landschap met zich mee. Dit geldt ook voor andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het vlak van natuur.

In de Structuurvisie van De Ronde Venen is uitvoerig aandacht besteed aan landschap, cultuurhistorie, landbouw, natuur en recreatie. Aangegeven is dat nadere uitwerking in de Landschapsnota nodig is om dit beleid te implementeren. De Landschapsnota biedt initiatiefnemers het ruimtelijke toetsingskader waarmee wij de realisatie van hun ontwikkelingen kunnen faciliteren. Hiervoor biedt de Landschapsnota onder meer informatie over de waarden en kenmerken van het landschap van De Ronde Venen. Omdat de Landschapsnota het beleid uit de Structuurvisie implementeert is de Landschapsnota, evenals de Structuurvisie, geldig tot 2030 en wordt de Landschapsnota elke 5 jaar geëvalueerd.

Wij dagen initiatiefnemers uit om zelf op creatieve wijze aan de slag te gaan met het ruimtelijke toetsingskader dat wij met de Landschapsnota bieden en op zoek te gaan naar ontwikkelruimte die ook een bijdrage levert aan de ruimtelijke kwaliteit en beleving van onze mooie gemeente. Zo geven wij ruimte voor ontwikkelingen en versterken wij de schoonheid van het landschap.

David Moolenburgh en Erika Spil
Wethouders Landschap en Cultuurhistorie
Gemeente De Ronde Venen

Samenvatting

Het hoofddoel van de Landschapsnota is het creëren van een ruimtelijk toetsingskader voor een zorgvuldige afweging van ruimtelijke initiatieven met landschappelijke impact. Bij deze toetsing dienen initiatiefnemers een stappenplan te doorlopen, dit is de landschapstoets.

Het beleid in de Landschapsnota bestaat uit de omgang met landschappelijke waarden. Deze waarden zijn in de nota beschreven. In de Structuurvisie De Ronde Venen 2030, Economische visie en Recreatievisie zijn de gewenste ontwikkelingen beschreven.

De discussie over het landschapsbeleid is in belangrijke mate gevoerd via de Structuurvisie, onder meer via bijeenkomsten voor bewoners, raadsleden en andere stakeholders. Ook is in de communicatie gebruik gemaakt van een representatief online panel van inwoners van De Ronde Venen.

De Landschapsnota is van groot belang voor de in 2015 vast te stellen bestemmingsplannen Buitengebied West en Plassengebied. Het bestemmingsplan Buitengebied is van 2005 en moet na 10 jaar herzien worden. De Landschapsnota wordt een bijlage bij de nieuwe bestemmingsplannen en dient als toetsingskader bij afwijken van het bestemmingsplan. De Landschapsbeleidskaart wordt doorvertaald naar de bestemmingsplankaart, waarop de landschappelijke waarden worden opgenomen. Het bestemmingsplan Buitengebied Abcoude 2009 en de Structuurvisie Abcoude 2009 blijven van kracht tot 2019.

Juridisch gezien is de Landschapsnota een zogeheten 'beleidsregel', waarin de gemeente vastlegt hoe ze met bepaalde bevoegdheden omgaat. In het geval van de Landschapsnota wordt vastgelegd hoe de gemeente met de bevoegdheden uit het bestemmingsplan omgaat. De vastgestelde Landschapsnota treedt in werking de dag na publicatie ervan. Dit betekent dat toepassing van de landschapstoets niet hoeft te wachten op implementatie in de nieuwe bestemmingsplannen. De Landschapsnota kan na vaststelling al worden gebruikt bij afwijken van het bestemmingsplan.

In de Landschapsnota is speciale aandacht voor de twee grootste van de kleine kernen in het landelijk gebied. Dit zijn De Hoef en Waverveen. De beschrijving van de kernen De Hoef en Waverveen is vooral landschappelijk van aard. Daarnaast ontwikkelt het Dorpscomité De Hoef een eigen visie, die door de raad wordt vastgesteld. De Landschapsnota is afgestemd met de conceptvisie van Dorpscomité De Hoef.

De Landschapsnota dient primair als uitwerking van het beleid wat is vastgesteld in de Structuurvisie. De Landschapsnota is daarom, net als de Structuurvisie, geldig tot 2030. Elke vijf jaar na de vaststelling van de Landschapsnota vindt een evaluatie plaats, net als bij de Structuurvisie.

Inhoud

1 - Leeswijzer	5
2 - Ambitie, beleidskader en communicatie.....	7
2.1 - Landschap in De Ronde Venen.....	7
2.2 - Ambitie: wat willen we in het landschap	7
2.3 - Structuurvisie als kader voor de landschapsnota	8
2.4 - Provinciaal beleid.....	8
2.5 - Gebiedsprocessen.....	9
2.6 - Communicatie en stakeholders	9
3 - Doel & Status	11
3.1 - Doel.....	11
3.2 - Status.....	11
3.3 - Scope.....	12
3.4 - Faciliterende rol van de gemeente	12
4 - Het ruimtelijk toetsingskader.....	14
4.1 - Het ruimtelijk toetsingskader.....	14
4.2 - Bestemmingsplannen	14
4.3 - Landschapsbeleidskaart.....	14
4.4 - De Deelgebiedenkaart en Deelgebiedbeschrijvingen.....	16
4.5 - De landschapstoets: het indienen van een vergunningaanvraag.....	16
4.6 - Kernen De Hoef en Waverveen.....	19
5 - Conclusie	20
Bijlagen	
1 - Landschapsbeleidskaart	1
2 - Deelgebiedenkaart en beschrijvingen.....	8
3 - Indieningsvereisten.....	41
4 - De Hoef	44
5 - Waverveen	49
6 - Bronnenlijst	56

1 - Leeswijzer

De Landschapsnota geeft invulling aan de ambitie van De Ronde Venen om een Groene Hartgemeente te zijn waar op een zorgvuldige manier ruimte wordt geboden voor ontwikkelingen terwijl landschappelijke kwaliteiten in stand gehouden en versterkt worden. Het landschappelijke beleid is opgenomen in de Structuurvisie De Ronde Venen 2030, die in oktober 2013 is vastgesteld. In de Landschapsnota wordt dit beleid geïmplementeerd door het opstellen van een ruimtelijk toetsingskader voor een zorgvuldige afweging van ruimtelijke initiatieven met landschappelijke impact.

Verschillende lezers zullen de Landschapsnota anders willen benaderen, daarom is deze leeswijzer opgesteld. Initiatiefnemers die een aanvraag voor een vergunning willen onderbouwen zullen vooral gebaat zijn bij de informatie uit bijlagen 1 tot en met 3.

Hoofdttekst

De hoofdttekst vormt een overkoepelende tekst met een voorwoord, samenvatting en conclusie. De hoofdttekst omvat het beleid en de context van de Landschapsnota op een hoger abstractieniveau. In de hoofdttekst wordt de ambitie van De Ronde Venen in het landschap toegelicht, en de hier aan gekoppelde doelen. Daarnaast licht de hoofdttekst de hoofdpunten rond (de werking van) het opgestelde ruimtelijke toetsingskader toe in een apart hoofdstuk.

Bijlagen

De keuze is gemaakt om de essentiële informatie uit de bijlagen buiten de hoofdttekst te houden, omdat deze informatie zo eenvoudiger en overzichtelijker raadpleegbaar is voor de gebruikers van de Landschapsnota en het daar in vervatte ruimtelijke toetsingskader (initiatiefnemers). Het hoofdstuk over het ruimtelijke toetsingskader in de hoofdttekst vormt de inleiding op de tekst uit de bijlagen.

Bijlage 1: Landschapsbeleidskaart

Uit deze kaart is af te lezen met welk landschappelijk beleid als onderdeel van het ruimtelijke toetsingskader rekening moet worden gehouden. Verder wordt toegelicht wat de elementen op de Landschapsbeleidskaart inhouden en wat het gevoerde beleid is. Dit gebeurt per beleidsonderdeel.

Bijlage 2: Deelgebiedenkaart en Deelgebiedbeschrijvingen

De informatie uit dit hoofdstuk biedt een handvat aan initiatiefnemers voor de onderbouwing van ruimtelijke initiatieven met landschappelijke impact.

De Deelgebiedenkaart verdeelt de gemeente in deelgebieden met vergelijkbare landschappelijke kenmerken. In de bijbehorende Deelgebiedbeschrijvingen is per deelgebied beschreven welke landschappelijke waarden en kenmerken aanwezig zijn. Ook is voor elk deelgebied beschreven welk (landschappelijk) beleid uit de Structuurvisie van de Ronde Venen van toepassing is op dit deelgebied. Dit laatste gebeurt puur ter verduidelijking. De Structuurvisie zelf blijft hiervoor leidend.

Bijlage 3: Indieningsvereisten

Ruimtelijke initiatieven die volgens de legenda van de Landschapsbeleidskaart vergunningplichtig zijn, vragen een nadere onderbouwing. Hiervoor kan een beperkte of uitgebreide indieningsvereiste gelden. Bijlage 3 licht dit verder toe.

Bijlage 4 en 5: De Hoef en Waverveen

De kernen De Hoef en Waverveen nemen een speciale positie in de Landschapsnota in. Voor de verschillende kernen in De Ronde Venen zijn Dorpsvisies of Deelvisies opgesteld. De Hoef en Waverveen onderscheiden zich van de andere kernen door hun sterke verbondenheid met het landschap van het buitengebied. Daarom is ervoor gekozen de vooral landschappelijke beschrijving van De Hoef en Waverveen apart in bijlage 4 en 5 van de Landschapsnota aan bod te laten komen.

Bijlage 6: bronnenlijst

De gehanteerde bronnen zijn in bijlage 6 vermeld.

2 - Ambitie, beleidskader en communicatie

2.1 - Landschap in De Ronde Venen

Het landschap is wat we fysiek waarnemen. Bijvoorbeeld de openheid, verkaveling, lijnstructuren en elementen zoals legakkers, de Stelling van Amsterdam, molenbiotopen, kleiputten en kreekkruggen. De meeste delen van het landschap hebben ook cultuurhistorische waarde en zijn daarom cultuurlandschap.

De Ronde Venen omvat een grondgebied dat rijk is aan landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze waarden dragen bij aan de leefbaarheid en de samenhang van- en tussen de kernen en het buitengebied. Ook vormen deze waarden een deel van de identiteit van De Ronde Venen en de kernen. Het is belangrijk dat de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten in stand worden gehouden en versterkt. Belangrijke stappen zijn hiervoor al gezet in de in 2013 vastgestelde Structuurvisie, waarin landschappelijk en cultuurhistorisch beleid is vastgelegd.

Afbeelding 1 Buitengebied De Hoef

2.2 - Ambitie: wat willen we in het landschap

De Ronde Venen wil een Groene Hartgemeente zijn waar de bestaande landschappelijke kwaliteiten in stand worden gehouden en versterkt, terwijl tegelijk op een zorgvuldige manier ruimte wordt geboden voor ontwikkelingen. De landbouw speelt hierin een belangrijke rol, als de belangrijkste drager van het landschap door het gebruik en beheer van het landschap door agrarische bedrijven. Ontwikkeling van landbouw brengt ook ontwikkeling in het landschap met zich mee. Maar ook andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het vlak van natuur, spelen een rol in het landschap.

De randen, linten en andere lijnelementen zijn het belangrijkste onderdeel van het landschap in De Ronde Venen. Zij vertellen de geschiedenis van De Ronde venen en vormen de basis van de beleefbaarheid van het landschap. Het landschap bestaat uit middeleeuws verkaveld gebied (in de westelijke bovenlanden en rondom Abcoude en Baambrugge), de droogmakerijen en de Vinkeveense Plassen. In het open landschap is de afwisseling van randen en linten en het gebruik en de fijnmazige schaal de grootste kwaliteit van dat landschap.

Ontwikkelingen moeten voortbouwen en aansluiten op deze kenmerken en de structuur van het Rondeveense landschap. Zo wil de gemeente ontwikkelingen mogelijk maken en komen tot meer ruimtelijke kwaliteit en beleving.

2.3 - Structuurvisie als kader voor de landschapsnota

In 2013 is de Structuurvisie van De Ronde Venen vastgesteld. In het beleid van de Structuurvisie is uitvoerig aandacht voor landschap, cultuurhistorie, de kernen en de ontwikkeling van onder meer landbouw en natuur. In 2009 is daarnaast de Structuurvisie Buitengebied Abcoude vastgesteld. Het beleid uit beide structuurvisies vormt het belangrijkste beleidskader voor de Landschapsnota. De landschappelijk relevante beleidsuitspraken komen in bijlage 2 aan bod.

In de gemeentelijke Structuurvisie is aangegeven dat een nadere uitwerking in de Landschapsnota nodig is om het diverse landschappelijke beleid uit de Structuurvisie te kunnen implementeren. Met de Landschapsnota wordt daarom het gereedschap gecreëerd om het in de Structuurvisie vastgestelde beleid te implementeren.

2.4 - Provinciaal beleid

Begin 2013 is de Structuurvisie van de provincie Utrecht vastgesteld. In het beleid van de provinciale Structuurvisie is eveneens uitvoerig aandacht voor landschap, cultuurhistorie en de ontwikkeling van onder meer landbouw en natuur. Met de provinciale structuurvisie is de ligging van de EHS vastgesteld. In het westen van de gemeente is de EHS-aanduiding verdwenen (westboog). Dit betreft de Mijdrechtse bovenlanden en de polder Blokland. Delen van dit gebied vallen nu onder de Groene Contour.

Binnen de Groene Contour liggen gebieden die van belang zijn voor het functioneren van de Ecologische Hoofdstructuur maar er niet onder vallen. Dat komt omdat er tot 2021 geen financiering met rijksmiddelen mogelijk is en er geen provinciale middelen beschikbaar zijn. Binnen deze gebieden, 3000 ha binnen de gehele provincie, is op vrijwillige basis het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur mogelijk, onder andere via het instrument rood-voorgroen. Het huidige gebruik van de gronden is overwegend agrarisch. De reguliere agrarische ontwikkeling is binnen deze gebieden gewoon mogelijk. Op de Groene Contour is het 'nee, tenzij'-regime niet van toepassing. In deze gebieden geldt als enige aanvullende beperking dat onomkeerbare ingrepen en processen, zoals grootschalige verstedelijking, het realiseren van natuur in deze gebieden onmogelijk maakt. Zodra in deze gebieden nieuwe natuur is gerealiseerd, wordt dit opgenomen in de Ecologische Hoofdstructuur. Waar mogelijk wordt deze nieuwe natuur gecombineerd met waterberging en een extensieve vorm van recreatie. De overheden zijn geen initiatiefnemers binnen de Groene Contour.

In 2012 heeft de Provincie Utrecht diverse kwaliteitsgidsen over het provinciale landschap uitgebracht. Het Groene Hart en de Stelling van Amsterdam zijn belangrijke delen van het landschap in De Ronde Venen en beide ook onderwerp van een kwaliteitsgids. De waardevolle informatie uit deze kwaliteitsgidsen is meegenomen in de Landschapsnota en vormt ook in aanvulling op de Landschapsnota een goede bron van informatie over de waarden van het landschap van De Ronde Venen.

De komst van het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) heeft geleid tot een nieuw natuurbeheerplan, wat in 2013 door de provincie is vastgesteld. Het Natuurbeheerplan is gebaseerd op een geheel nieuwe taal van natuurtypen en beheertypen: de Index Natuur en Landschap. Dit is een landelijk uniforme index met natuurtypen, agrarische natuurtypen en landschapselemententypen. Tegelijk ook het hoofddoel van het Natuurbeheerplan: gewenste beheertypen bepalen, zowel binnen als buiten de EHS. De EHS zelf is vastgesteld in de provinciale ruimtelijke structuurvisie 2013-2028. Het natuurbeheerplan is een beleidsplan waarvan getracht wordt de doelen te realiseren door middel van subsidies voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer volgens de SNL. In het natuurbeheerplan is alle bestaande en nieuwe natuur begrensd. Op de subsidiekaart die Gedeputeerde Staten elk jaar rond september vaststellen als onderdeel van het openstellingsbesluit voor het subsidiestelsel SNL wordt aangeduid welke natuur dat jaar in aanmerking komt voor subsidie. Het natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties en geen invloed op bestaande gebruiksmogelijkheden.

De Structuurvisie van De Ronde Venen is binnen het provinciale kader opgesteld, waarbij meerdere keren met de provincie is overlegd. De Landschapsnota heeft de gemeentelijke Structuurvisie als belangrijkste kader.

2.5 - Gebiedsprocessen

Het provinciale natuurbeheerplan heeft haar SNL-subsidiestelsel. Andere middelen lopen via het Gebiedsprogramma Utrecht-West 2012-2015. Dit programma heeft betrekking op gebiedsprocessen, plattelandontwikkeling, water en bodem, natuur, landbouw en recreatie. In De Ronde Venen spelen vier gebiedsprocessen waar de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) een belangrijke rol speelt. De gebieden zijn: Groot Mijdrecht Noordoost, Marickeland, Groot Wilnis-Vinkeveen en de Wilnisse Bovenlanden. In de Landschapsnota zijn, evenals in de Structuurvisie, de vastgelegde afspraken in het kader van deze gebiedsprocessen meegenomen.

2.6 - Communicatie en stakeholders

De stakeholders vormen een brede groep. Hieronder vallen de gemeenteraad, inwoners en onder meer de provincie Utrecht, Programmabureau Utrecht-West, LTO Nederland, agrariërs, Natuurmonumenten en diverse organisaties ten aanzien van landschap, cultuurhistorie, natuur, landbouw en recreatie.

De discussie over het landschappelijke beleid is in belangrijke mate gevoerd via de gemeentelijke Structuurvisie. Van 2011 t/m 2013 zijn er bijeenkomsten voor bewoners geweest in alle kernen, bijeenkomsten met raadsleden en bijeenkomsten met andere stakeholders. Ook is er in de communicatie gebruik gemaakt van een representatief online panel van inwoners van De Ronde Venen. In december 2012 heeft er, ter voorbereiding van de Structuurvisie, een stakeholdersbijeenkomst plaatsgevonden die

met name op landschap was gericht. In november 2013 is een volgende stakeholdersbijeenkomst geweest aan de hand van het concept van de Landschapsnota.

De inzichten die uit de communicatie met de stakeholders naar voren zijn gekomen, zijn betrokken bij de totstandkoming van de Landschapsnota.

3 - Doel & Status

3.1 - Doel

Het hoofddoel van de Landschapsnota is het creëren van een ruimtelijk toetsingskader voor een zorgvuldige afweging van ruimtelijke initiatieven met landschappelijke impact. De Landschapsnota maakt zo het in de Structuurvisie vastgestelde beleid mogelijk en vormt het ruimtelijke kader waarmee nieuwe ontwikkelingen met landschappelijke impact getoetst worden. Hierbij wordt aangegeven hoe wordt omgegaan met het faciliteren en stellen van randvoorwaarden. Dit moet leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit in- en beleving van het landschap.

Om dit doel te realiseren wordt gebruik gemaakt van een Landschapsbeleidskaart en -toets en een hieraan gerelateerde beschrijving van de kenmerken, waarden en ontwikkelingen van de deelgebieden van De Ronde Venen, met een bijbehorende deelgebiedenkaart.

Noodzaak Landschapsnota voor Bestemmingsplan Buitengebied West en Plassengebied

De Landschapsnota is specifiek van groot belang voor de in 2015 vast te stellen bestemmingsplannen Buitengebied West en Plassengebied. Vanuit wettelijke verplichtingen (artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening) moet in deze bestemmingsplannen rekening gehouden worden met landschappelijke waarden. Daarnaast geeft het landschappelijke beleid uit de Structuurvisie bij diverse aspecten aan dat dit planologisch (dus in het bestemmingsplan) geregeld moet worden. Het ruimtelijke toetsingskader van de Landschapsnota is vereist om landschappelijk beleid goed planologisch te kunnen vastleggen.

3.2 - Status

Ruimtelijke ontwikkelingen worden op de eerste plaats getoetst aan het geldende bestemmingsplan. Het ruimtelijke toetsingskader van de Landschapsnota zal daarom, evenals het beleid uit de Structuurvisie, worden meegenomen in nieuw vast te stellen bestemmingsplannen door koppeling aan de activiteit 'aanleg', de vroegere aanlegvergunning. Daarnaast vormt de Landschapsnota het ruimtelijke toetsingskader waaraan alle ontwikkelingen met landschappelijke impact die afwijken van het bestemmingsplan worden getoetst.

Juridisch gezien is de Landschapsnota een zogeheten 'beleidsregel', waarin de gemeente vastlegt hoe ze met bepaalde bevoegdheden omgaat. In het geval van de Landschapsnota wordt vastgelegd hoe de gemeente met de bevoegdheden uit het bestemmingsplan omgaat.

Een besluit op bijvoorbeeld een verzoek om wijziging van een bouwblok of een aanlegvergunning, kan dan ook worden genomen op grond van de motivering die verwijst naar de Landschapsnota. Een 'beleidsregel' is in beginsel bindend. Afwijken mag alleen als er andere belangen onevenredig door worden geschaad en dient goed gemotiveerd te gebeuren.

De Landschapsnota dient primair als uitwerking van het beleid dat is vastgesteld in de Structuurvisie. De Landschapsnota is daarom, net als de Structuurvisie, geldig tot 2030. Elke vijf jaar na de vaststelling van de Landschapsnota vindt er een evaluatie plaats, net als bij de Structuurvisie. Naar aanleiding hiervan is het mogelijk dat de gemeente de Landschapsnota op enkele punten aanpast.

Afbeelding 2 Polder Waardassacker

3.3 - Scope

De Landschapsnota is een toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot het (cultuur)landschap. De Structuurvisie is leidend. De Landschapsnota zet per deelgebied beleidsmatige kaders neer. Het beleid voor landbouw, recreatie, natuur en archeologie komt in de Landschapsnota niet aan bod. Eveneens niet als het gaat om het opwekken van energie (zon) buiten bouwvlakken. De Structuurvisie schrijft dat dit apart moet worden uitgewerkt. Voor recreatie is een Recreatievisie opgesteld en voor archeologie is in 2013 de Archeologische Beleidskaart verankerd door middel van de Erfgoedverordening De Ronde Venen 2013. Natuur is onderdeel van de Structuurvisie en het bestemmingsplan Buitengebied Abcoude. Natuur en natuurwaarden worden apart behandeld in de nieuwe bestemmingsplannen Buitengebied West en Plassengebied. Landbouw is onderdeel van de Structuurvisie en Economische visie. In de Landschapsnota is er speciale aandacht voor de twee grootste van de kleine kernen in het landelijk gebied. Dit zijn De Hoef en Waverveen.

3.4 - Faciliterende rol van de gemeente

Mede als gevolg van de economische crisis zijn de verhoudingen tussen de overheid en de samenleving veranderd. Het is niet meer vanzelfsprekend voor de gemeente om projecten of ontwikkelingen te initiëren en van start tot einde uit te voeren. De gemeente kiest een andere rol door meer verantwoordelijkheid neer te leggen bij de gemeenschap. Wel biedt de gemeente (beleids)middelen om initiatieven uit de gemeenschap met impact op het landschap te faciliteren.

De Landschapsnota creëert het ruimtelijke toetsingskader waarmee de gemeente een faciliterende rol bij ontwikkelingen kan aannemen bij de uitvoering van het beleid dat is vastgesteld in de Structuurvisie.

De gemeente staat open voor ontwikkelingen binnen de kaders van de Structuurvisie en de Landschapsnota en denkt mee over de wijze waarop deze kunnen worden vormgegeven. Daarbij wordt gezocht naar ontwikkelruimte die ook een bijdrage levert aan de ruimtelijke kwaliteit en de beleving van de omgeving. Het streven is dat het aspect landschap dusdanig zorgvuldig wordt afgewogen bij ontwikkelingen en initiatieven dat dit tot wederzijdse versterking leidt.

De gemeente neemt geen initiërende rol op zich door initiatieven in het landschap te starten, tenzij het gemeentelijke eigendommen betreft bestaande uit wegen en bermen.

4 - Het ruimtelijk toetsingskader

4.1 - Het ruimtelijk toetsingskader

Het hoofddoel van de Landschapsnota is het creëren van een ruimtelijk toetsingskader voor een zorgvuldige afweging van ruimtelijke initiatieven met landschappelijke impact. Dit kader geeft vorm aan de flexibiliteit die de gemeente wil bieden aan initiatiefnemers om ontwikkelingen mogelijk te maken. Daarbij zoeken we naar ontwikkelruimte die ook een bijdrage levert aan de ruimtelijke kwaliteit en de beleving van de omgeving. Het streven is dat het aspect landschap dusdanig zorgvuldig wordt afgewogen bij ontwikkelingen en initiatieven dat dit tot wederzijdse versterking leidt.

Het toetsingskader van de Landschapsnota moet het complexe proces van (landschappelijke) afweging van ruimtelijke initiatieven vereenvoudigen en beter begrijpelijk en toegankelijker maken voor potentiële initiatiefnemers. Om dit mogelijk te maken, maakt de Landschapsnota gebruik van een Landschapsbeleidskaart en een Landschapstoets, ondersteund door een Deelgebiedenkaart en Deelgebiedbeschrijvingen.

4.2 - Bestemmingsplannen

Ruimtelijke ontwikkelingen worden op de eerste plaats getoetst aan het geldende bestemmingsplan. Het ruimtelijke toetsingskader van de Landschapsnota zal daarom na verloop van tijd in steeds meer bestemmingsplannen worden vastgelegd. Voor De Ronde Venen West en het Plassengebied is dat einde 2015, voor de voormalige gemeente Abcoude is dat 2019. Tot die tijd gelden de bestaande bestemmingsplannen.

Een initiatiefnemer kijkt in de beginfase van zijn planvorming in het bestemmingsplan en of hij zijn initiatief kan realiseren. Met de toetsingsmethodiek van de Landschapsnota zijn er drie mogelijkheden te onderscheiden:

- Na toetsing van het initiatief aan het bestemmingsplan blijkt dat een omgevingsvergunning kan worden afgegeven;
- Het initiatief past niet in het bestemmingsplan, maar wel in ander of hoger ruimtelijk beleid. Er kan mogelijk vergunning worden verleend (uitgebreide omgevingsvergunning), als de initiatiefnemer de landschapstoets volgt en voldoet aan de vereiste indieningsvereisten (bijlage 3, Landschapsnota)
- Het initiatief past niet in het bestemmingsplan en ook niet in ander of hoger ruimtelijk beleid. Er wordt geen vergunning verleend.

4.3 - Landschapsbeleidskaart

De Landschapsbeleidskaart geeft via acht hoofdgroepen (beleidsobjecten) de landschappelijke waarden aan, terug te vinden op de kaartlegenda. Op deze legenda is ook het beleid per beleidsobject te vinden; waarom is het belangrijk, wat is vergunningplichtig, en welke indieningsvereiste geldt. Zo is het uitbreiden van een agrarisch bouwblok tot 1,5 ha overal mogelijk (met vergunning), maar meer dan 1,5 ha

kan niet overal. Nieuwe agrarische bouwblokken zijn nergens toegestaan, afgezien van drie zones in het oostelijk deel van de gemeente. Dit beleid is vastgelegd in de structuurvisie.

De legenda van de Landschapsbeleidskaart geeft vaak een vergunningplicht aan. Uit de Landschapsnota zelf komt echter geen vergunningplicht voort. Met de term vergunning wordt bedoeld:

- Een omgevingsvergunning voor de activiteit 'aanleg', (voorheen een aanlegvergunning), zoals deze op basis van het bestemmingsplan vereist is nadat het beleid uit de Landschapsnota in het geldende bestemmingsplan is verwerkt.
- Een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan.

Het ruimtelijk toetsingskader van de Landschapsnota is dus van toepassing indien dit verwerkt is in het bestemmingsplan, of wanneer men van het bestemmingsplan wil afwijken. Bij vergunning plichtige activiteiten wordt de Landschapstoets uitgevoerd. De Landschapstoets, en het bijbehorende proces, wordt in paragraaf 4.5 behandeld.

De Landschapsnota beschrijft geen bestaande natuurwaarden en welk beleid geldt om deze waarden te behouden. Activiteiten die bestaande natuurwaarden aantasten kunnen vergunningplichtig zijn, hetgeen wordt beschreven in de nieuwe bestemmingsplannen De Ronde Venen West en Plassengebied.

Het beleid van de Landschapsbeleidskaart en de bijbehorende legenda worden toegelicht in bijlage 1. Daarnaast worden de kenmerken en waarden op de Landschapsbeleidskaart per deelgebied van De Ronde Venen toegelicht in de deelbeschrijvingen. Deze zijn terug te vinden in bijlage 2.

Afbeelding 3 Baambrugse Zuwe

4.4 - De Deelgebiedenkaart en Deelgebiedbeschrijvingen

Van het gehele grondgebied van De Ronde Venen is in aanvulling op de Landschapsbeleidskaart een Deelgebiedenkaart met bijbehorende beschrijvingen opgesteld. Op de Deelgebiedenkaart is te zien in welk deelgebied van de gemeente een initiatief valt. In de bijbehorende deelgebiedbeschrijving is vervolgens de relevante landschappelijke informatie voor dat deelgebied te lezen. In de Deelgebiedbeschrijvingen is achtereenvolgens aangegeven:

- Het specifieke relevante beleid uit de Structuurvisie voor dit deelgebied;
- het specifieke toekomstbeeld voor dit deelgebied, dat mede gebaseerd kan zijn op beleidsafspraken uit de vier gebiedsprocessen;
- een beschrijving van de aanwezige landschappelijke kenmerken en waarden, waaronder een toelichting op alle elementen uit de Landschapsbeleidskaart die zich in het deelgebied bevinden.

De deelgebiedbeschrijvingen zijn terug te vinden in bijlage 2.

4.5 - De landschapstoets: het indienen van een vergunningaanvraag

Indien een vergunning is vereist start de Landschapstoets. In de legenda van de Landschapsbeleidskaart is af te lezen of een beperkte of uitgebreide indieningsvereiste geldt bij de vergunningaanvraag. Een vergunningaanvraag moet altijd vergezeld gaan van een onderbouwing. Deze onderbouwing moet aangeven op welke manier de initiatiefnemer in het initiatief rekening houdt met de ter plaatse aanwezige landschappelijke kenmerken en waarden. Ook moet onderbouwd worden dat het initiatief past binnen het toekomstbeeld en de voorziene ontwikkelingen op de plaats van het initiatief. Om dit te vergemakkelijken is een Deelgebiedenkaart met bijbehorende Deelgebiedbeschrijvingen gemaakt.

Aan de hand van de Deelgebiedenkaart en Deelgebiedbeschrijvingen kan eenvoudig de landschappelijke context van een initiatief bepaald worden. Dit kan vervolgens worden verwerkt in de bij een vergunningaanvraag vereiste landschappelijke onderbouwing van het initiatief. Het is belangrijk om na te gaan om na te gaan of het gewenste initiatief niet strijdig is met ander of hoger beleid, bijvoorbeeld de gemeentelijke Structuurvisie, Archeologische beleidskaart, Natuurwaardenkaart bestemmingsplan, provinciale Ruimtelijke Structuur Visie, provinciale Ruimtelijke Verordening, Keur van het Waterschap.

De Landschapstoets is het proces van overleg met de gemeente, vanaf de eerste gedachte over een initiatief, tot en met het verlenen van de vergunning (voor zover mogelijk). De initiatiefnemer kan zich hierin laten bijstaan door een landschapsarchitect, stedenbouwkundige en/of ervenconsulent Landschap Erfgoed Utrecht. Daarbij wordt gezocht naar ontwikkelruimte die ook een bijdrage levert aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving.

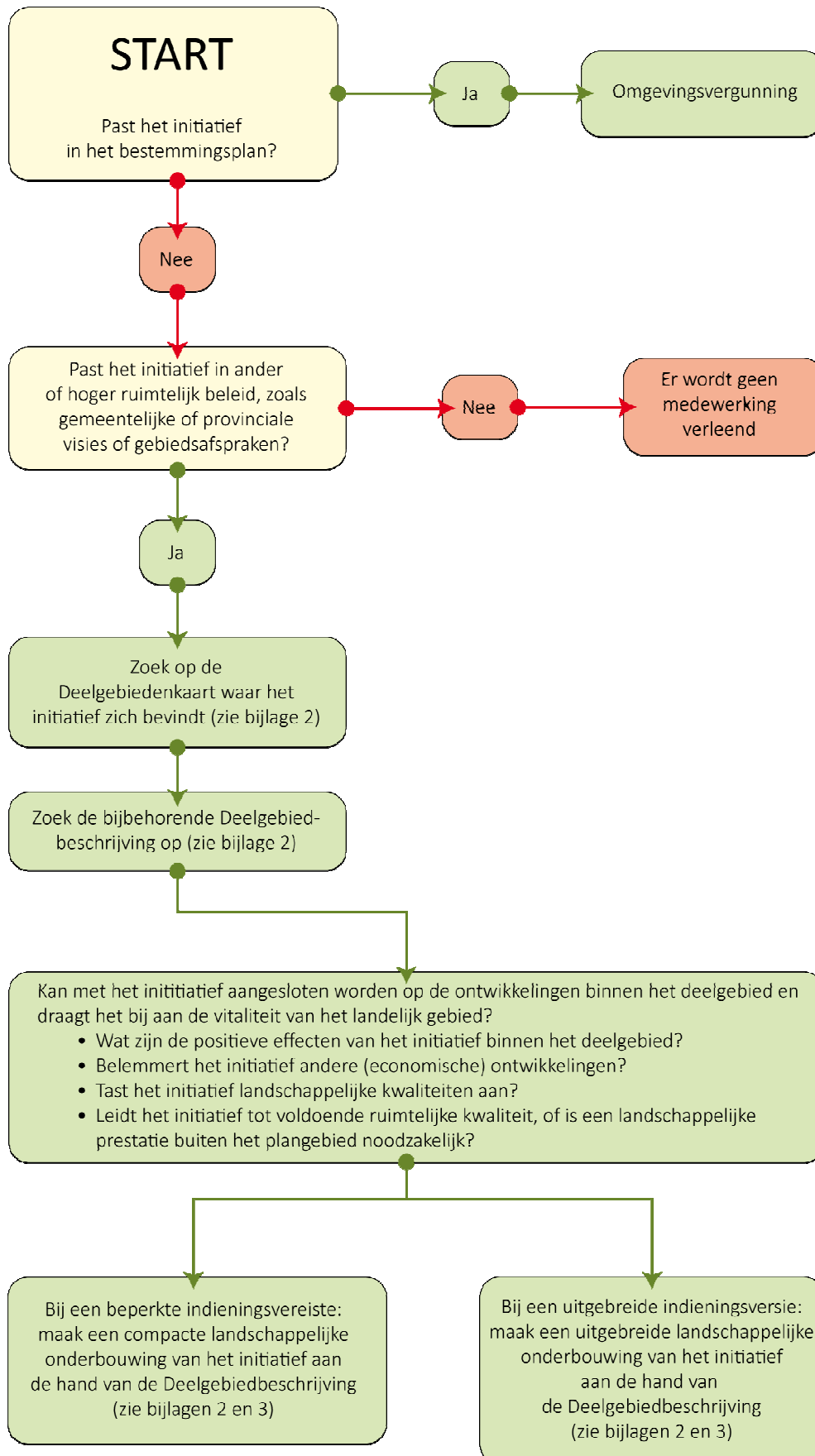
Een goed initiatief kent een vroegtijdige afstemming tussen de plannen van de initiatiefnemers en de ruimtelijke beleidskaders (planologie, cultuurhistorie, architectuur). Ruimtelijke beleidskaders kunnen daarnaast gekoppeld zijn aan innovatie, verduurzaming, milieu en dierenwelzijn, bijvoorbeeld bij vergroting van agrarische bouwblokken en nieuwe stallen.

Een goed initiatief kenmerkt zich ook door maatwerk voor de combinatie van economisch functioneren en ruimtelijke kwaliteit vanaf de eerste gedachte over planvorming. Elk initiatief is immers uniek. Het is niet mogelijk om vooraf uitputtend alle gevallen te definiëren waarin een initiatief op basis van het

landschappelijke beleid wel of niet zou moeten worden toegestaan. De gemeente vindt het belangrijk om initiatiefnemers uit te dagen om zelf op zoek te gaan naar mogelijkheden voor de (landschappelijke) realisatie van hun initiatief. De creativiteit van initiatiefnemers moet hierbij gestimuleerd worden. In de Landschapsnota en de Landschapsbeleidskaart worden daarom vrijwel geen gevallen van significante landschappelijke impact benoemd waarin een initiatief zonder meer wel of niet is toegestaan.

Op de volgende bladzijde is het proces van de Landschapstoets weergegeven (zie ook bijlage 3 Indieningsvereisten).

Landschapstoets

4.6 - Kernen De Hoef en Waverveen

De kernen De Hoef en Waverveen nemen een speciale positie in binnen de Landschapsnota. Vanuit het kernenbeleid wordt veel waarde gehecht aan de unieke identiteit van elk van de kernen. De beschrijving van De Hoef en Waverveen is vooral landschappelijk van aard. Beide kernen onderscheiden zich van de grotere kernen door hun kleinschaligheid en sterke verbondenheid met het landschap. Er is daarom voor gekozen om de, vooral landschappelijke beschrijving van De Hoef en Waverveen apart in bijlage 4 en 5 van de Landschapsnota aan bod te laten komen. Daarnaast ontwikkelt het Dorpscomité De Hoef een eigen visie. De Landschapsnota is afgestemd met de concept-visie van Dorpscomité De Hoef.

5 - Conclusie

Met de Landschapsnota wordt invulling gegeven aan de ambitie van De Ronde Venen om een Groene Hartgemeente te zijn waar de bestaande landschappelijke kwaliteiten in stand worden gehouden en versterkt, terwijl tegelijk op een zorgvuldige manier ruimte wordt geboden voor ontwikkelingen. Het landschappelijke beleid is in hoge mate al in oktober 2013 middels de Structuurvisie van De Ronde Venen vastgesteld. In de Landschapsnota is dit beleid geïmplementeerd door het creëren van een ruimtelijk toetsingskader.

Ontwikkeling in het landschap moet mogelijk blijven. Dit geldt onder meer voor de landbouw, de belangrijkste drager van het landschap, die zich verder ontwikkelt, maar ook voor bijvoorbeeld natuur water en bodem. Dit zijn aspecten die in het Gebiedsprogramma Utrecht West aan de orde komen, onder meer in de gebiedsprojecten.

Het ruimtelijk kader uit de Landschapsnota zal worden vastgelegd in nieuwe bestemmingsplannen. Dit kader is zowel leidend voor initiatieven die een beperkte omgevingsvergunning vragen (voorheen aanlegvergunning), als voor initiatieven die afwijken van het bestemmingsplan, maar passen binnen ander of hoger ruimtelijk beleid. Het te volgen stappenplan van de landschapstoets geeft een onderbouwing, die moet aantonen of er al dan niet uitgebreide omgevingsvergunning kan worden verleend.

Wij dagen initiatiefnemers uit om op creatieve wijze aan de slag te gaan met de door ons geboden handvaten van het ruimtelijke toetsingskader van de Landschapsnota. Zij kunnen de mogelijkheden verkennen voor het realiseren van hun initiatieven door met behulp van de Landschapsnota op zoek te gaan naar behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit en beleving van- en in het landschap.

Elke vijf jaar zullen wij de Landschapsnota en de hieruit voortgekomen planprocessen evalueren.

Bijlagen

Landschapsnota De Ronde Venen 2030

1 - Landschapsbeleidskaart

Inleiding

Elk onderdeel in de legenda van de Landschapsbeleidskaart bevat beleid. De kaart en legenda zijn apart van elkaar ingevoegd achter bijlage 5, of bestaande uit losse kaarten. In onderstaande tekst wordt eerst de definitie van een plangebied toegelicht. Vervolgens wordt het beleid per onderdeel uit de legenda toegelicht. Indieningsvereisten vragen om een nadere toelichting en komen daarom apart in bijlage 3 aan de orde.

Hoewel de Landschapsnota veel informatie over de waarden van het landschap van De Ronde Venen geeft, wordt aangeraden om de door de provincie Utrecht in 2012 uitgebrachte Kwaliteitsgidsen als aanvullende bron van informatie te gebruiken. Specifiek betreft dit Gebiedskatern Groene Hart en Gebiedskatern Waterlinies (waaronder de Stelling van Amsterdam). Deze zijn te downloaden vanaf de website van de provincie Utrecht: <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/kwaliteitsgids/>.

Definitie 'plangebied'

In de legenda bij de Landschapsbeleidskaart wordt vaak de oppervlakte van het plangebied van een ingreep gebruikt als maatstaf om te bepalen of een ingreep toegestaan is, of om te bepalen of er een beperkte of uitgebreide indieningsvereiste geldt bij de aanvraag van een vergunning. 'Plangebied' wordt gedefinieerd als de oppervlakte van het totale gebied binnen een aanvraag waarbinnen bouw- en/of aanleg activiteiten plaatsvinden.

Voorbeelden:

- Bij het uitbreiden van een bouwvlak is het totale gebied waar binnen extra bouwvlak wordt gecreëerd en waarop dit extra bouwvlak van invloed is het plangebied. Dit kan dus een grotere oppervlakte betreffen dan enkel de oppervlakte van het extra bouwvlak.
- Bij het vergraven van sloten is het gehele gebied waar binnen de te vergraven sloten liggen het plangebied. Dit kan dus een grotere oppervlakte betreffen dan enkel de oppervlakte van de te vergraven sloten.

Om te voorkomen dat zaken te snel vergunningplichtig zijn, wordt soms een minimaal criterium genoemd dat moet worden overschreden in aanvulling op de grootte van het plangebied. Een voorbeeld is het "Aanbrengen of rooien van beplanting op een gebied van meer dan 100 m² in een plangebied van meer dan 1.000 m²".

Openheid

Korte omschrijving:

Openheid is het belangrijkste kenmerk van het landschap in De Ronde Venen, vooral dankzij de veeteelt. De landbouw vormt de drager van de kernkwaliteit openheid, die onlosmakelijk verbonden is met het veenweidelandschap en de droogmakerijen. Lijnstructuren zoals dijken en infrastructuur, maar ook lintbebouwing, zorgen langs de randen van deze landschappen voor contrasten in de beleving. Doorzichten op het landschap vanuit de lintbebouwing zijn van groot belang voor de beleving van de openheid. Linten en beplante lijnstructuren zoals kaden en dijken geven letterlijk richting(en) aan de openheid.

Toelichting op het beleid

Tussen lijnelementen zoals water, wegen en dijken moet de bestaande openheid bewaard blijven. Om dit mogelijk te maken is het volgende vergunningplichtig gesteld:

- Het creëren of uitbreiden van bouwvlakken of het oprichten van bouwwerken;
- het aanbrengen of rooien van houtgewas op een gebied van meer dan 100 m² in een plangebied van meer dan 1.000 m².

Zowel nieuwe als grotere bouwvlakken tasten vrijwel altijd de openheid in een gebied aan. Hetzelfde geldt voor de oprichting van bouwwerken. In lijn met het beleid van de Structuurvisie zijn nieuwe bouwwerken op bouwvlakken niet verboden. Wel is er een vergunningplicht om initiatieven zorgvuldig te kunnen toetsen. Nieuwe bouwvlakken zijn niet mogelijk, uitgezonderd de daarvoor aangewezen zones in de voormalige gemeente Abcoude.

Ook het planten en rooien van bomen en struiken heeft invloed op de openheid. Om te voorkomen dat bij kleine ingrepen vergunning nodig is, waarbij een beperkte hoeveelheid houtgewas is gemoeid, is er een ondergrens gesteld. Deze ondergrens is bepaald op een oppervlakte van minimaal 100 m² houtgewas bij een plangebied van meer dan 1000 m².

Verkaveling

Korte omschrijving:

Zowel de rationele als de middeleeuwse verkaveling zijn van grote invloed op de structuur van het landschap. Bovendien vertellen ze over de (ontstaans)geschiedenis van het landschap. Deze structuren hebben daarom een belangrijke landschappelijke waarde.

Middeleeuwse verkaveling

Het oudste type verkaveling is de middeleeuwse verkaveling. Deze is tot stand gekomen tijdens de ontginning van het veengebied van De Ronde Venen in de vroege middeleeuwen. In het westen van De Ronde Venen is dat een opstreckende, of sterverkaveling, gericht op een middelpunt, nu liggend nabij de kruising N212-Mijdrechtsedwarsweg. Nadat de bebouwingslinten waren gerealiseerd is er ook vanuit deze linten ontgonnen. In het gebied rond Abcoude is veelal sprake van middeleeuwse blokverkaveling, in plaats van een opstreckende verkaveling, wat mede te maken heeft met de (voormalige) ligging van de rivieren daar.

Rationele verkaveling

In de droogmakerijen is in de late 19^e en vroege 20^e eeuw gekozen voor een rechte, zogeheten rationele verkaveling. Hier is het moderne verhaal van de drooglegging en de civieltechnische ratio van de inrichting nog goed te lezen. De structuur van het landschap wordt bepaald door weg- en erfbeplantingen. De droogmakerijen hebben allemaal hun eigen karakter en verschillen in openheid. Dijken begrenzen de ruimte en zijn de plaatsen waarvan de structuur beleefd kan worden.

Toelichting op het beleid

Middeleeuwse verkaveling

De bestaande middeleeuwse verkaveling is van grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde en moet maximaal behouden worden. Dit betekent dat het dempen, vergraven of aanleggen van

watgangen over een lengte van meer dan 10 meter vergunningplichtig is. Het afgraven van veen is altijd vergunningplichtig. Dit heeft namelijk een transformerende werking op het landschap, doordat een grondlaag wordt verwijderd die gedurende vele eeuwen is opgebouwd, en bovendien niet omkeerbaar is.

Rationele verkaveling

De bestaande rationele verkaveling heeft cultuurhistorische en landschappelijke waarde en dient zoveel mogelijk behouden blijven. Deze cultuurhistorische en landschappelijke waarden zijn echter minder hoog dan bij middeleeuwse verkaveling. Dit betekent dat het dempen, vergraven of aanleggen van watgangen over een lengte van meer dan 10 meter wel vergunningplichtig is. De bodem bestaat uit veen en klei. In vergelijking tot middeleeuwse verkaveling bestaat voor het afgraven van veen geen specifiek landschappelijk beleid.

Legakkers

Korte omschrijving

Na de ontginning van het onbegaanbare, hooggelegen veengebied in de middeleeuwen ontstond er geleidelijk een veenweidelandschap. In het westen van de gemeente volgde vervening ten behoeve van turfwinning. Eerst in een patroon van legakkers en petgaten, later ook plassen, die werden drooggemalen. Het patroon van legakkers en petgaten is alleen nog in de Vinkeveense Plassen zichtbaar. Ook ten zuiden van de Oudhuijzerweg in Wilnis zijn nog legakkers aanwezig.

Aan de plassen is de opstreckende- of sterverkaveling nog goed te zien aan de legakkerstructuur. Deze structuur is waardevol, omdat legakkers de laatste vertegenwoordiger zijn van de vervening. Een fase in de geschiedenis van de gemeente, die een zeer grote rol heeft gespeeld in de vorming van het gebied ten westen van de A2.

Toelichting op het beleid:

Voor de legakkers is in 2013 een Toekomstvisie vastgesteld door de gemeenteraad van De Ronde Venen en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht. Hoewel hierin veel kaders zijn gesteld, is een exacte invulling van de bescherming van de legakkers nog niet compleet. Dit heeft vooral betrekking op de mogelijke verruiming van planologische mogelijkheden op legakkers, die in het kader van het bestemmingsplan Plassengebied (vast te stellen in 2015) wordt onderzocht. Als gevolg hiervan blijft het beleid voor legakkers in de Landschapsnota (evenals in de Structuurvisie) vooralsnog globaal van opzet. Het beleid is erop gericht om de bestaande legakkerstructuur te behouden. Dit betekent dat het vergroten, ophogen en vergraven vergunningplichtig is, met uitzondering van regulier onderhoud en beheer. Het wijzigen van de akkers blijft mogelijk, maar zal zorgvuldige getoetst worden. Hierdoor wordt ruimte gelaten voor het toekomstig nader in te vullen (planologische) legakkerbeleid. Tot het legakkergebied behoren ook de dijksterreinen aan de randen van de plassen.

Stelling van Amsterdam

Korte omschrijving:

De Stelling van Amsterdam is een voormalige militaire verdedigingslinie, op 15 tot 20 km rond Amsterdam en vooral waarneembaar vanuit het omliggende open landschap. De Stelling dateert uit de late 19^e en vroege 20^e eeuw en behoort tot het UNESCO-Werelderfgoed. De kringstelling was met 135 km en 42 forten in haar tijd het modernste verdedigingswerk ter wereld. Na de Eerste Wereldoorlog maakten de steeds vaker gebruikte oorlogsvliegtuigen de stelling overbodig, maar aan de militaire status kwam pas in 1963 een einde.

Het was de bedoeling om in tijden van oorlog (die de stelling niet heeft meegemaakt) de inundatiegebieden van de Stelling onder water te zetten, waardoor het water reikte tot één lijn: de hoofdweerstandslijn of verdedigingslijn. Dit was altijd een dijk of kade. Vanaf die lijn moest het gebied rondom de hoofdstad verdedigd worden. Deze lijn was van buitenaf enkel te bereiken via andere hoger gelegen smalle gebieden in het landschap, meestal ook dijken. Deze lijnen vormen de accessen. Op de plaatsen waar een acces de hoofdweerstandslijn raakt, is de verdedigingslijn zwak. Daarom werd op deze plaatsen een fort gebouwd om het acces te verdedigen. Hierbij hoorde een vrij schootsveld rondom het fort met een straal van 1.000 meter.

De gordel van de Stelling omvat binnen De Ronde Venen verder diverse elementen zoals de Batterij aan 't Gein, een liniedijk, inlaatsluizen en schotbalkenkeringen. Verder bevinden zich binnen het stellinglandschap van De Ronde Venen zes forten:

- Fort bij Uithoorn
- Fort aan de Waver-Amstel
- Fort in de Waver-Botshol
- Fort aan de Winkel
- Fort bij Abcoude
- Fort Nigtevecht

Tot slot is er Fort aan de Drecht. Dit ligt buiten het grondgebied van De Ronde Venen, in de gemeente Uithoorn. Het schootsveld en de acceslijnen liggen voor een deel in De Ronde Venen.

Toelichting op het beleid

De Stelling van Amsterdam moet behouden blijven, zichtbaar en beleefbaar zijn in het landschap.

Hoofdweerstandslijn

De hoofdweerstandslijn van de Stelling is het cruciale onderdeel van de Stelling die maakt wat de Stelling is. Om deze lijn zichtbaar in het landschap te laten zijn is in de Structuurvisie bepaald dat hierlangs een bufferzone in acht moet worden genomen. Mede in navolging van het beleid van de provincie Noord-Holland is gekozen voor een bufferzone van 100 meter aan weerszijden van de weerstandslijn. Ontwikkelingen worden binnen dit gebied niet op slot gezet, maar het uitbreiden van bouwvlakken of het oprichten van bouwwerken wordt hier via een vergunningplicht onderdeel van het ruimtelijke toetsingskader. De Structuurvisie geeft aan dat ontwikkelingen wel kunnen plaatsvinden indien de openheid niet wordt aangetast en de beleefbaarheid van de Stelling gehandhaafd of versterkt wordt.

Acceslijnen

Om de accessen zichtbaar in het landschap te laten blijven is in de Structuurvisie bepaald dat hierlangs een bufferzone in acht moet worden genomen. Mede in navolging van het beleid van de provincie Noord-Holland is gekozen voor een bufferzone van 100 meter aan weerszijden van de accessen.

Ontwikkelingen binnen dit gebied worden niet op slot gezet, maar het uitbreiden van bouwvlakken of het oprichten van bouwwerken is hier via een vergunningplicht onderdeel van het ruimtelijke toetsingskader. De Structuurvisie geeft aan dat ontwikkelingen wel kunnen plaatsvinden indien de openheid niet wordt aangetast en de beleefbaarheid van de Stelling gehandhaafd of versterkt wordt.

Dit beleid wordt alleen toegepast op de delen van de accessen die binnen de schootsvelden van de forten vallen. Forten zijn geplaatst om accessen te kunnen verdedigen. Buiten het schootsveld is deze relatie minder aanwezig, zodat daar geen beschermend beleid voor accessen wordt gevoerd.

Schootsvelden

Van oudsher werden de forten van de Stelling omringd door schootsvelden in een straal van 1.000 meter waarbinnen geen of slechts houten bebouwing werd toegestaan. Schootsvelden vormen een belangrijk onderdeel van de herkenbaarheid en beleefbaarheid van de Stelling en de daarin gelegen forten. Het linielandschap van de Stelling is echter wel veranderd sinds de vroege 20^e eeuw. Daarom geldt er geen uniform beleid voor de oorspronkelijke schootsvelden van 1.000 meter rondom elk fort, maar worden drie onderscheiden gemaakt:

- Forten hadden een rol ter verdediging van een acces en een rol ter ondersteuning van naburige forten. Hierdoor was het niet noodzakelijk om ook een vrij schootsveld naar achteren te hebben. Het beschermende beleid rond schootsvelden geldt daarom niet aan de achterkant van forten, zoals te zien is op de Landschapsbeleidskaart.
- Delen van schootsvelden zijn in de loop der tijd bebouwd (vooral bij Fort Abcoude, Fort bij Uithoorn (Amstelhoek) en Fort aan de Winkel). De bebouwde delen en de daarachter gelegen delen waar geen zichtrelatie meer bestaat zijn daarom niet meer als schootsveld in het beleid opgenomen.
- De schootsvelden hebben niet langer een militaire functie. Daarom kunnen de principes die begin 20^e eeuw golden nu niet meer toegepast worden. Anno 2013 is een vrij schootsveld van 1.000 meter geen reëel beleid meer. Schootsvelden dienen in landschappelijk opzicht nu voornamelijk ter bevordering van de zichtbaarheid van forten en de zichtrelaties tussen forten en accessen of andere forten. Die functie is op geringe afstand van een fort van veel meer belang dan verder weg. Dat komt in het beleid tot uitdrukking.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen *primaire* en *secundaire* schootsvelden, liggend op respectievelijk een straal van 0 tot 500 meter, en van 500 tot 1.000 meter rondom een fort. Het beleid in een primair schootsveld is strenger dan in een secundair schootsveld. In primaire schootsvelden is het uitbreiden van bouwvlakken of het oprichten van bouwwerken vergunning plichtig met een beperkte indieningsvereiste tot een plangebied van 1.000 m². In een secundair schootsveld ligt die grens op 5.000 m².

Lijnstructuren

Korte omschrijving

Binnen De Ronde Venen bevinden zich diverse waardevolle lijnstructuren in het landschap. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Wegen (o.a. de Rijksstraatweg, het Zand- en Jaagpad, de voormalige spoorlijnen, oude zuwen, de centrale straten van de lintbebouwing)
- Water (o.a. rivieren, vaarten, weteringen, molengangen, voormalige rivierbochten)
- Ontginningsstructuren en structuren van de droogmakerijen (o.a. kaden, dijken)
- Militaire lijnen (o.a. hoofdweerstandslijnen van de Stelling van Amsterdam en de Oude Hollandse Waterlinie)

Deze lijnen bepalen (vaak al van oudsher) in hoge mate de vorm van het er omheen liggende landschappen en zijn daarom van grote landschappelijke waarde.

Toelichting op het beleid:

Het beleid voor lijnstructuren is tweeledig. Vergunning plichtig is:

1. Verbreden, versmallen, verlagen, ophogen, verleggen en verwijderen van bestaande tracés;
2. Planten of rooien van houtgewas op of langs het tracé over een lengte van meer dan 100 meter.

Verandering van de bestaande lijnstructuren wordt daarmee binnen het ruimtelijke toetsingskader gebracht. Eventuele veranderingen kunnen slechts na zorgvuldige toetsing plaatsvinden. Dit beleid sluit grotendeels aan op het beleid uit de Structuurvisie (voor de militaire linies) en het beleid dat in diverse bestemmingsplannen en beheersverordeningen geldt, waar ook lijnstructuren in zijn beschermd.

Molenbiotopen

Korte omschrijving:

In De Ronde Venen staan vier nog functionerende molens. Dit zijn:

- Broekzijdse Molen, Gein-Noord, Abcoude.
- Oostzijdse Molen, Gein-Zuid, Abcoude.
- Molen 't Hoog en Groenland, Baambrugge.
- De Veenmolen, Oudhuijzerweg, Wilnis.

Voor een nog functionerende molen is het noodzakelijk om voldoende wind te kunnen vangen. Daarvoor is in het verleden het concept van de molenbiotop ontwikkeld. Dit houdt in dat rondom werkende molens in een straal van 100 meter een vrij veld moet zijn voor windvang.

Toelichting op het beleid

Het beleid voor molenbiotopen is tweeledig:

- Vergunningplichtig: het uitbreiden van bouwvlakken of het oprichten van bouwwerken.
- Vergunningplichtig: het planten van hoog opgaand houtgewas in een plangebied vanaf 500 m²

Het beleid richt zich op het open houden van de molenbiotopen met behoud van ontwikkelruimte binnen bestaande bouwvlakken.

Kreek- en stroomruggen

Korte omschrijving

De Ronde Venen kent diverse kreekruggen en stroomruggen. In het westen van De Ronde Venen liggen kreekruggen. Deze zijn een overblijfsel uit de tijd dat hier een waddengebied was in verbinding met de zee. Ze zijn gevormd door in geulen afgezet zand. Omdat het omringende veen door inklink is gedaald, zijn de voormalige kreken tegenwoordig duidelijk herkenbaar als reliëf in het polderlandschap.

In het oosten van De Ronde Venen liggen stroomruggen. Deze zijn gevormd door afzettingen van de rivieren Angstel, Winkel en Gein. Deze rivieren hebben in de loop der tijd verschillende stroomrichtingen gehad. Hierdoor liggen de stroomruggen hoger in het landschap dan het omringende land.

Zowel kreek- als stroomruggen ontleen hun landschappelijke waarde aan het feit dat ze relief geven aan het landschap. Daarnaast zijn kreek- en stroomruggen de plaatsen waar de eerste bewoners zich vestigden.

Toelichting op het beleid

In navolging van de bescherming die kreekruggen hebben in het bestemmingsplan Buitengebied De Ronde Venen (2005) is het vergraven, afgraven, egaliseren of ophogen vergunningplichtig en daarmee onderdeel van het ruimtelijke toetsingskader. Uitgezonderd van de vergunningplicht zijn reguliere werkzaamheden.

Kleine landschappelijke elementen

Korte omschrijving

In De Ronde Venen zijn enkele kleine landschappelijke elementen van bijzondere waarde aanwezig waarvoor apart beleid is geformuleerd. Dit zijn:

- Batterij aan 't Gein
- Voormalig Slot Abcoude
- Groote Kooibosch (Botshol)
- Kleiputten ten zuiden van de Bovendijk bij Wilnis in de Wilnisse Bovenlanden.

Deze structuren zijn nog duidelijk herkenbaar in het landschap. De Batterij aan 't Gein is een onderdeel van de Stelling van Amsterdam, hoewel de locatie daarvoor al een militaire functie had als één van de Posten van Krayenhoff.

Slot Abcoude is een kasteel uit de 13e eeuw dat in de 19e eeuw is verdwenen. Het terrein van het voormalige kasteel is nog altijd zeer goed waarneembaar en van hoge landschappelijke (en archeologische) waarde.

In Botshol was voorheen een eendenkooi aanwezig in wat nu het Groote Kooibosch is. Een eendenkooi is een plek waar in het wild levende eenden gevangen werden voor consumptie. De eendenkooi bestond uit een grote vijver waar enkele smalle sloten op uitkwamen (vangpijpen). Eenden kwamen hierdoor gevangen te zitten, eventueel gelokt door tamme eenden. Het Kooibosch bestaat nu uit een begroeid eiland in natuurgebied Botshol.

Het lint van kleiputten bevindt zich op een tak van het vroegere Rijn-Vechtriviersysteem (Spengen Stroomgordel). De kleiputten zijn aanwezig in de Wilnisse- en Mijdrechtse bovenlanden en in de polder Blokland. De kleiputten zijn gegraven voor de winning van klei voor het verstevigen van dijken en ophogen van erven.

Toelichting op het beleid

Het beleid is om de bestaande situatie bij deze elementen te behouden. Vergunningplichtig is het vergraven, afgraven, ophogen, beplanten en dempen, met uitzondering van regulier onderhoud en beheer. De oppervlaktegrens voor een uitgebreide indieningsvereiste ligt laag (ingrepen in een gebied van 200 m²), vanwege de hoge waarde van deze elementen.

2 - Deelgebiedenkaart en beschrijvingen

Inleiding

De informatie uit deze bijlage biedt initiatiefnemers een handvat voor de onderbouwing van ruimtelijke initiatieven met landschappelijke impact.

De Deelgebiedenkaart verdeelt de gemeente in deelgebieden met vergelijkbare landschappelijke kenmerken. In de bijbehorende Deelgebiedbeschrijvingen is per deelgebied beschreven welke landschappelijke waarden en kenmerken er aanwezig zijn. Ook is voor elk deelgebied beschreven welk (landschappelijk) beleid uit de Structuurvisie van de Ronde Venen van toepassing is op dit deelgebied. Dit laatste gebeurt ter verduidelijking, de Structuurvisie zelf blijft hiervoor uiteraard het leidende document.

Deze bijlage is opgedeeld in drie delen die elk ingaan op een aspect van het landschappelijke beleid en de landschappelijke waarden van De Ronde Venen.

1. Deelgebiedenkaart.
2. Relevant beleid (uit vooral de Structuurvisie De Ronde Venen 2030).
3. Relevant beleid gespecificeerd per deelgebied en toelichting van landschappelijke waarden.

Deel 1: Deelgebiedenkaart

Om de verschillende waarden en visies op het grondgebied van De Ronde Venen te duiden, is het gebied van De Ronde Venen opgedeeld in negen deelgebieden. Deze verdeling is op basis van specifieke kenmerken van de gebieden, zoals de verkaveling, begrenzing, de (historische) totstandkoming en het gebruik. De negen gebieden zijn op de deelgebiedenkaart zichtbaar.

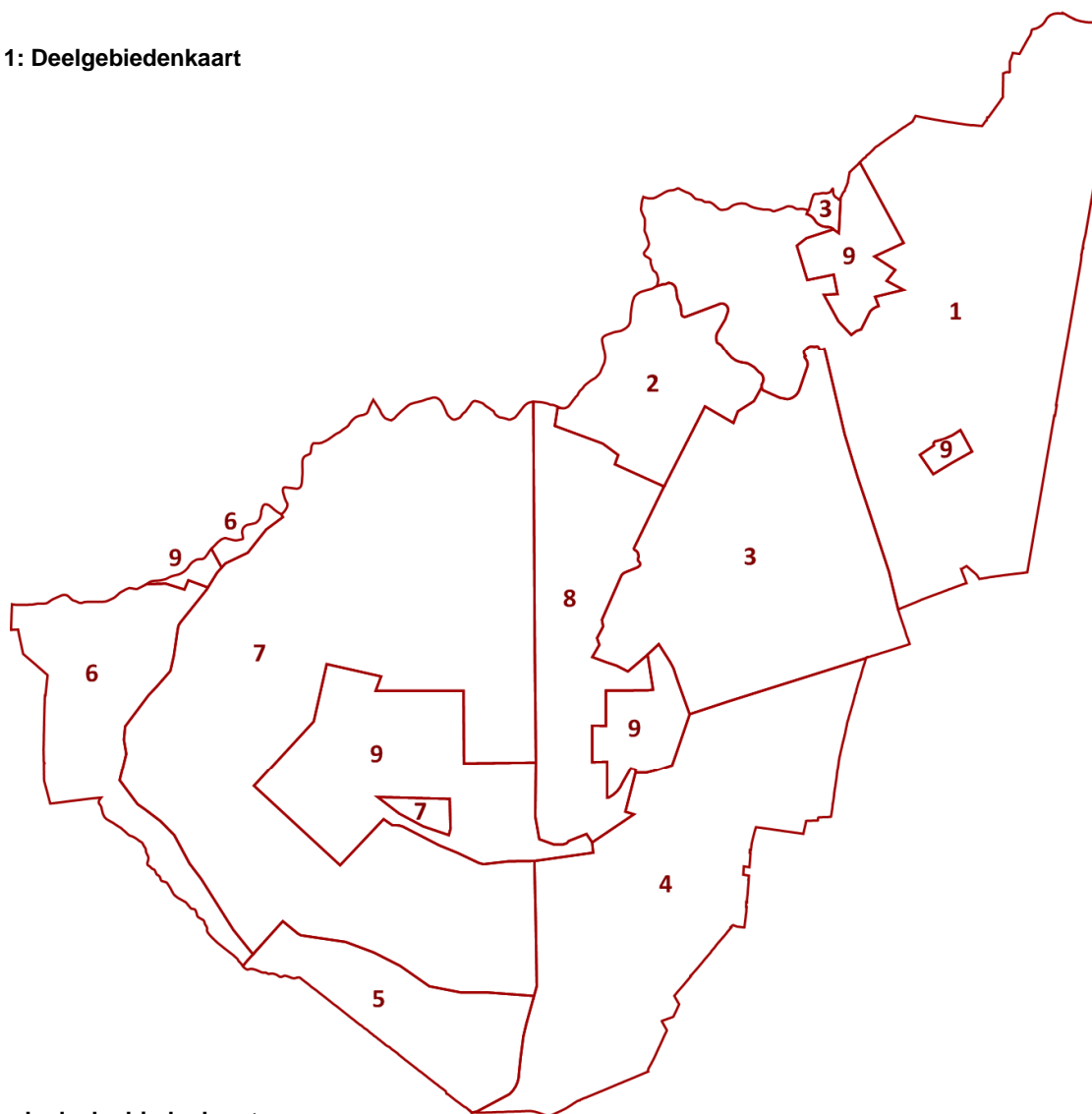
Deel 2: Relevant beleid

De kaders voor deze Landschapsnota staan vooral in de Structuurvisie De Ronde Venen 2030. In de Structuurvisie is beleid vastgesteld dat richting geeft aan ontwikkelingen in het landschap. Ten dele zijn deze beleidsuitspraken vastgelegd in de Landschapsbeleidskaart, omdat de aard van diverse beleidsuitspraken uit de Structuurvisie zich niet leent voor opname op de Landschapsbeleidskaart. Aanvullend op de Landschapsbeleidskaart is dan ook het beleid dat is vastgesteld in de Structuurvisie van kracht. Het landschappelijk relevante beleid uit de Structuurvisie wordt hier daarom ter verduidelijking op een rij gezet. Naast het beleid uit de Structuurvisie wordt ook ander relevant landschappelijk beleid genoemd, dat voor de Landschapsnota van belang is wordt vastgesteld. Dit heeft grotendeels een basis in bestaand beleid, bijvoorbeeld de gebiedsprocessen.

Deel 3: Toelichting landschappelijke waarden en relevant beleid per deelgebied

Per deelgebied wordt beschreven welke landschappelijke waarden en kenmerken aanwezig zijn en waarom deze van waarde zijn. Ook is voor elk deelgebied beschreven welk (landschappelijk) beleid uit de Structuurvisie van de Ronde Venen van toepassing is op dit deelgebied. Dit gebeurt door per deelgebied een tabel af te beelden met daarin al het beleid uit onderdeel 2. In de tabel wordt aangegeven welk beleid hiervan van toepassing is op het betreffende deelgebied.

Deel 1: Deelgebiedenkaart

Legenda deelgebiedenkaart:

Gebied	Landschapstype en gebruik	Locatie(s)
1	Veen en Klei: landbouw.	Broekzijdse polder, Baambrugge Oostzijds, Baambrugge Westzijds, Holendrecht-Waardassacker
2	Veen: landbouw, natuur (EHS, Natura 2000)	Botshol-Nellestein
3	Plassen: recreatie en natuur	Vinkeveense Plassen (met randzones), Achterbos West, Abcoudermeer
4	Veen: landbouw, natuur (EHS)	Groot Wilnis-Vinkeveen
5	Veen: natuur (EHS)	Wilnis Bovenlanden
6	Veen: landbouw, natuur (EHS), Groene Contour	Mijdrechtse bovenlanden en Blokland
7	Droogmakerij: landbouw	Eerste Bedijking, Tweede Bedijking, Derde Bedijking, Groot Mijdrecht-west, Wilnis Veldzijde
8	Droogmakerij: natuur	Groot Mijdrecht (oostelijke delen)
9	Kernen	Abcoude, Amstelhoek, Baambrugge, Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis

Deel 2: Relevant beleid

Hieronder is het landschappelijk relevante beleid uit de Structuurvisie weergegeven. Dit betreft een samenvatting waar voor het leesgemak een nieuwe nummering in is aangebracht. Deze nummering komt dus niet overeen met die uit de Structuurvisie. Deze samenvatting is puur ter verduidelijking, geldend blijft het beleid uit de Structuurvisie zelf.

1. Landschappelijke kwaliteit

1.1 Randen en linten

- De tracés van randen en linten worden behouden en beschermd, bijvoorbeeld door instandhouding van historisch kenmerkende dijkprofielen. Bij dijkverbeteringen vertaalt het waterschap dit in Landschapsnota's en/of beeldkwaliteitsplannen per project. Onder andere in de vorm van dwarsprofielen, ofwel doorsneden.
- Doorzichten in linten worden behouden en waar mogelijk gecreëerd.
- Nieuwe ontwikkelingen in randen en linten kunnen plaatsvinden, wanneer ze aansluiten bij maat, schaal en ritme van de omgeving en niet zorgen voor verdichting van de linten.

1.2 Veenweidegebied

- De openheid van het landschap, zichtlijnen, verkavelingspatroon, andere cultuurhistorische elementen en aanwezige natuurwaarden worden beschermd.
- In het veenweidegebied vinden we zowel op zichzelf staande natuur- en landbouwgebieden, als combinaties van landbouw- en natuurgebied.
- Ontwikkelingen, waaronder natuurontwikkeling, worden toegelaten wanneer deze een bijdrage leveren aan het behouden of versterken van de landschappelijke kwaliteit van deze gebieden. Uitwerking daarvan vindt onder meer plaats in het kader van gebiedsprocessen.

1.3 Droogmakerijen

- De grote variatie aan landgebruik (woongebieden, grasland, glastuinbouw, natuurontwikkeling, recreatie) geeft karaktersverschillen per droogmakerij. De mate waarin de rationele kavelstructuur (in vaste maten) nog aanwezig is, is één van deze verschillen. Behoud en versterking van deze rationele structuur wordt bij ontwikkelingen nagestreefd.
- Variaties in openheid door meer of minder grote hoeveelheid functies worden behouden en vormen een criterium bij ontwikkelingen (waaronder de keuzes voor wegbeplanting).
- Kreekruigen in de droogmakerijen zijn van grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde en worden beschermd.

1.4 Stroomruggen

- Stroomruggen zijn in het landschap zichtbare restanten van riviertakken die beschermd worden om hun cultuurhistorische en landschappelijke belang.
- Het landschap is te typeren als een combinatie van open- en beslotenheid. Belangrijk is om binnen riviervervlechtingen en meanders openheid te behouden.
- Kleinschaligheid wordt nagestreefd; voorkomen wordt dat bebouwing aan elkaar groeit.
- Behoud, bescherming en versterking van beplantingen op particuliere percelen en de openheid daar omheen en behoud van zichtlijnen op achterliggende polders.

1.5 Plassen

- Op en rond de Vinkeveense Plassen en het Abcoudermeer komen landschap, natuur en recreatie samen. Een goede balans tussen deze functies is het uitgangspunt.

- De plassen zijn landschappelijk van (boven)regionaal belang door het verveninglandschap in diverse stadia. Dit landschap wordt beschermd.
- Behoud van de legakkers is een belangrijke doelstelling in dit gebied. De kosten van legakkerherstel en -onderhoud worden gedekt door recreatief gebruik.
- Bouw- en gebruiksmogelijkheden in het bestemmingsplan worden verruimd voor recreatief gebruik. Onderhoud van de legakkers is hierbij randvoorwaardelijk. De gemeente stelt beeldkwaliteitseisen vast.

1.6 Waterhuishouding

- Gebruiksbeperkingen (bebouwing en beplanting) op en rondom dijken vanuit bestemmingsplan en Waterschapskeur.
- Gemeentebrede toets op klimaat 2050, waaruit naar voren is gekomen dat er een tekort is aan waterberging van 20 ha in de polder Groot Mijdrecht.
- De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW-richtlijn) is mede bepalend voor ontwikkelingsmogelijkheden binnen de tot de KRW behorende waterlichamen. Dit zijn Botshol, Vinkeveense Plassen, polder Demmerik, Veldwetering, Mijdrechtse bovenlanden, Hoofdtocht Groot Mijdrecht.

1.7 Kernen landelijk gebied

- De kleine kernen in het landelijk gebied zijn oriëntatiepunten in het landschap. Soms heel bescheiden ondersteunen ze de kwaliteit van het landschap. Deze kernen worden behouden en kunnen op microniveau een kwaliteitsimpuls krijgen.
- Ontwikkelingen in kleine kernen zijn mogelijk, wanneer ze passen bij de schaal en kwaliteit van het landschap.
- De kernen De Hoef en Waverveen zijn apart uitgewerkt in de Landschapsnota. De overigen zijn Nessersluis, Gemaal Hoofdweg Groot Mijdrecht, Stokkelaarsbrug, Geerkade, Demmerik en Donkereind

2. Natuur

2.1 Natuur

- Bestaande natuur binnen de EHS en natuurwaarden buiten de EHS worden beschermd in het bestemmingsplan. Biodiversiteit en ecologische waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt. De beleidskaart in de Landschapsnota geeft geen inzicht in natuurwaarden.
- Natuur wordt pas bestemd als natuurgebied na daadwerkelijke inrichting als 'natuurgebied'.
- Natuur kan zowel door de overheid als door particulieren worden ingericht en beheerd
- Natuurontwikkeling is zo veel mogelijk klimaatbestendig.
- Economische ontwikkelingen in of in de directe nabijheid van natuur (onder voorwaarden) zijn mogelijk. Gezocht wordt naar maatwerkoplossingen die recht doen aan zowel de ondernemer als de natuur.
- De lopende gebiedsprocessen zijn kaderstellend; de gemeente waarborgt dat inwoners goed betrokken worden bij gebiedsprocessen. De bestaande en nieuwe natuur in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) beperkt zich tot de gebieden die écht noodzakelijk zijn voor het functioneren van de EHS. Contacten met de provincie hierover richten zich hierop.
- Natuurontwikkeling ondergaat een landschappelijke en cultuurhistorische toets.
- Het beheerplan Natura 2000 Botshol bevat een sociaaleconomische paragraaf, waarin aangegeven is wat de externe werking is en hoe daarmee wordt omgegaan. De gemeente is partner bij het opstellen van het beheerplan en zet zich er voor in dat de effecten van de externe

werking zo veel mogelijk beperkt blijven. Het beheerplan brengt in beeld hoe doelen en soorten flora en fauna behouden kunnen blijven en verder ontwikkeld worden. Het beheerplan geeft speciale aandacht aan de waterproblematiek.

3. Landbouw

3.1 Landbouw algemeen

- Landbouw is de belangrijkste drager van het landschap; het gebruik door boerenbedrijven staat centraal en bepaalt mede het landschap. Ontwikkeling van de landbouw brengt ook ontwikkeling in het landschap met zich mee.
- De landbouw heeft te maken met diverse wet- en regelgeving. Het gemeentelijke beleid (bestemmingsplan, Geurbeleid) is erop gericht om binnen deze wet- en regelgeving zoveel mogelijk ruimte te bieden voor agrarische bedrijfsontwikkeling.
- Innovatie en verduurzaming van (multifunctionele) landbouwbedrijven wordt toegejuicht. De gemeente wil hieraan een bijdrage leveren door een proactieve houding in eventuele planologische procedures.
- Op bouwvlakken kunnen voor eigen gebruik kleine windturbines worden geplaatst (tot 20 meter hoogte), zonnepanelen en biogasinstallaties.
- Intensieve (niet-grondgebonden) landbouw wordt, met name vanwege de effecten op de omgeving, niet toegelaten met uitzondering van de bestaande intensieve veehouderijbedrijven.

3.2 Landbouw gebiedsindeling

- 'Landbouwkerngebieden' zijn gebieden met de beste landbouwkundige omstandigheden. De ontwikkeling van de landbouw heeft prioriteit boven andere ontwikkelingen (zoals recreatie en natuur).
- In 'landbouwgebieden' zijn kansen om in aanvulling op het agrarische gebruik van de gronden ontwikkelingen op het gebied van multifunctionaliteit, recreatie, duurzaamheid en landschap vorm te geven. De gemeente staat open voor ontwikkeling en denkt mee over de wijze waarop deze kan worden vormgegeven. Daarbij wordt gezocht naar ontwikkelruimte die ook een bijdrage levert aan de kwaliteit van de omgeving.

3.3 Glastuinbouwconcentratiegebied

- Glastuinbouw buiten het glastuinbouwconcentratiegebied blijft mogelijk bij bedrijven met een bestemming 'glastuinbouwbedrijven'. Vanwege de landschappelijke impact van glastuinbouw geldt hierbij een maximale oppervlakte van 2 ha.
- Binnen het glastuinbouwconcentratiegebied geldt geen oppervlaktebeperking voor kassen.
- In het bestemmingsplan worden bouwmogelijkheden voor kassen opgenomen die passen bij de ontwikkeling die deze sector doormaakt en de schaal van het landschap.

3.4 Agrarische bouwvlakken

- Agrarische bedrijven hebben een bouwvlak dat past bij de omvang van het bedrijf en waarbinnen uitbreiding mogelijk is.
- Bedrijfsontwikkeling (schaalvergroting, verduurzaming, multifunctionaliteit, innovatie) kan gevolgen hebben voor de ruimtebehoefte. De gemeente ondersteunt initiatieven, maar maakt wel een afweging aan de hand van de landschappelijke impact en de functionele noodzaak.
- Waar ontwikkeling tegen grenzen in regelgeving lijkt aan te lopen, zoeken betrokkenen maatwerkoplossingen. De gemeente werkt hiervoor instrumenten uit op het niveau van het bouwvlak, onder meer te vinden in de Landschapsnota. Kansen bestaan waar

bedrijfsontwikkeling gekoppeld kan worden aan landschappelijke kwaliteitswinst. Bijvoorbeeld door bebouwing zonder functionele binding met het landelijke gebied terug te dringen.

- Agrarische bouwvlakken
 - o *Uitbreiden*: mogelijk tot een maximum dat past bij eventuele schaalvergroting in het 'landbouwkerngebied'.
 - o *Gecontroleerd groeien*: mogelijk tot een maximum dat past bij het agrarische gebruik van 'landbouwgebied' en de kwaliteit van de omgeving.
 - o *Niet uitbreiden*: van het verbod tot uitbreiden kan worden afgeweken, wanneer is aangetoond dat de landschappelijke kwaliteit ter plaatse niet wordt aangetast. Hierbij worden zware eisen gesteld aan landschappelijke inpassing en beeldkwaliteit.
 - o *Nieuwe bouwvlakken*: om verplaatsing van agrarische bedrijven elders uit de gemeente mogelijk te maken, bijvoorbeeld uit rivierlinten, of in het kader van gebiedsprocessen, zijn in drie bebouwingslinten nieuwe bouwvlakken toegestaan (Westkanaaldijk, Indijkweg parallel aan spoorlijn, westzijde A2 – Holendrecht-Waardassacker). Elders in het landelijke gebied zijn geen mogelijkheden voor nieuwe agrarische bouwvlakken.

3.5 Verbreding agrarische bedrijfsvoering

- Multifunctioneel werken binnen een agrarisch bedrijf is een passende strategie voor een toekomstbestendige bedrijfsvoering.
- In het bestemmingsplan worden ruime mogelijkheden gecreëerd voor nevenactiviteiten op het agrarisch bedrijf. De mogelijkheden daartoe worden niet limitatief opgenomen, maar voorwaarden worden opgenomen voor de kwaliteit van de omgeving. Bij nevenactiviteiten horen passende bouwmogelijkheden.
- Het bestemmingsplan zal mogelijk maken dat een agrarisch bouwvlak, eventueel met uitbreiding, volledig kan worden omgevormd tot een marktportaal met daarbij passende bouw- en gebruiksmogelijkheden.
- Bestaande niet-agrarische bedrijvigheid mag worden voortgezet en krijgt passende, bescheiden uitbreidingsmogelijkheden.

3.6 Agrarische bedrijfsbeëindiging

- Na bedrijfsbeëindiging kan de agrarische functie van de bouwkael worden omgezet in wonen. Eén of enkele extra woningen zijn mogelijk, wanneer daar de sloop van bedrijfsbebouwing tegenover staat. Provinciaal beleid is hierbij leidend.
- Na bedrijfsbeëindiging kan de agrarische functie van de bouwkael worden omgezet in andere functies, waaronder recreatie. Hier staat landschappelijke kwaliteitswinst tegenover, bijvoorbeeld in de vorm van sloop van bedrijfsgebouwen. Bij de afweging over functiewijziging onderzoekt de gemeente of de functie in het gebied past. Thema's zijn:
 - o Verkeersaantrekkende werking, uitstraling (aard, schaal en omvang van de voorgenomen bedrijvigheid) en eventuele milieuhinder.
 - o Functies in het stedelijk gebied mogen geen (onevenredige) concurrentie ondervinden van activiteiten in het landelijk gebied.
 - o Activiteiten mogen geen belemmering zijn voor omliggende agrarische bedrijven.
- Bij een integrale kijk op functiewijziging van een bouwkael kan de gemeente verder kijken dan de bouwkael en zich bijvoorbeeld richten op ruimtelijke kwaliteitswinst buiten de kavel. Een gebiedsproces en de Landschapsnota vormen mogelijke kaders hiervoor.

4. Cultuurhistorie

4.1 Cultuurhistorie

- De in De Ronde Venen aanwezige cultuurhistorische waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt.
- Om het cultuurhistorische besef en de impact van cultuurhistorische waarden te vergroten, wordt ingezet op het stimuleren van beleefbaarheid.
- Behoud van cultuurhistorische waarden betekent niet automatisch dat zaken 'op slot gezet' worden. Uitgangspunt is dat het aspect cultuurhistorie dusdanig zorgvuldig wordt afgewogen bij ontwikkelingen en initiatieven dat dit tot wederzijdse versterking leidt.

4.2 Beschermd dorpsgezichten

- Het beschermde dorpsgezicht Loenersloot en het zuidelijke deel van het beschermde dorpsgezicht Baambrugge hebben een meer landelijk, en bij Loenersloot zelfs parkachtig karakter, dat behouden en versterkt wordt.

4.3 Stelling van Amsterdam

- De hoofdweerstandslijn van de Stelling van Amsterdam met haar forten en typerende lijnen van de accessen nabij de weerstandslijn, wordt zichtbaar gemaakt door het creëren van een planologische bufferzone.
- Economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling in de forten is mogelijk, wanneer deze passen bij de cultuurhistorische waarden van de Stelling van Amsterdam, de duurzame instandhouding waarborgen en bijdragen aan de recreatieve belevingswaarde van de Stelling. Bijvoorbeeld door een openbaar karakter.
- Ontwikkelingen in de Stelling van Amsterdam zijn mogelijk indien de openheid van het gebied niet onevenredig wordt aangetast; de cultuurhistorische waarden van de forten met bijbehorende hoofdweerstandslijn, accessen, schootvelden, zichtlijnen en objecten worden in stand gehouden en de beleefbaarheid wordt waar mogelijk versterkt.
- De mogelijke natuurwaarden van de forten zijn binnen de wettelijke kaders ondergeschikt aan de cultuurhistorische, landschappelijke en recreatieve waarden van het fort als onderdeel van de militaire linie van de Stelling van Amsterdam.

4.4 Oude Hollandse Waterlinie

- De verschillende verdedigingslijnes van de Oude Hollandse Waterlinie worden door regels in bestemmingsplannen of beheersverordeningen beschermd. De recreatieve beleefbaarheid van de linie wordt bevorderd.

4.5 Beschermd legakkerzone

- Behoud van de legakkers is een belangrijke doelstelling in het gebied van de Vinkeveense Plassen
- De kosten van legakkerherstel en -onderhoud in het plassen gebied worden gedekt door recreatief gebruik. Bouw- en gebruiksmogelijkheden in het bestemmingsplan worden verruimd ten behoeve van recreatief gebruik. Onderhoud van de legakkers is hierbij randvoorwaardelijk en de gemeente stelt beeldkwaliteitseisen.

5. Recreatie

- Het recreatief potentieel van routes, plassen, verblijfsaccommodaties, de Stelling van Amsterdam en de weidse landschappen zijn ingrediënten voor 'branding' van de gemeente in de Metropool en de regio. Het recreatieve beleid richt zich op deze onderwerpen.
- Recreatieve poorten leiden bezoekersstromen De Ronde Venen in en bieden voorzieningen voor recreanten. Ingezet wordt op diversiteit en kwaliteit van het aanbod.
- In de recreatieve ontwikkelingsgebieden (Vinkeveense Plassen en Marickenland West) is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, voorzieningen en/of verblijfsrecreatie binnen de landschappelijke kaders uit de Landschapsnota. Met recreatieve ontwikkelingsgebieden wil de gemeente nieuwe recreantenstromen trekken en de Vinkeveense Plassen beter met de lintbebouwing van Vinkeveen verbinden. De herijkte Structuurvisie Vinkeveen Centrum 2013 en de Recreatievisie 2013 zijn uitgangspunten voor recreatieve ontwikkeling.
- De gemeente streeft naar verbetering van de vaarverbindingen met Amsterdam en de Hollandse-Utrechtse Plassen. Verbetering van het 'blauwe netwerk' met partners in het Groene Hart, de Metropool en het waterschap.
- Invullen ontbrekende schakels in het 'Groene netwerk' (wandelen, fietsen) en eventuele aanleg van nieuwe routes met gebruik van historische structuren. Kleine voorzieningen en verblijfsmogelijkheden koppelen aan het 'Groene Netwerk'. Verdere uitwerking recreatieve beleefbaarheid van de Stelling van Amsterdam en de Oude Hollandse waterlinie.
- Recreatie maakt vroegtijdig integraal onderdeel uit van plannen voor realisatie van de EHS. Wanneer recreatie financieel bijdraagt aan realisatie van de EHS, staat hier planologische ontwikkelingsruimte tegenover.

6. Kernrandzones

- Verbetering van ruimtelijke kwaliteit rond de kernen en versterking van recreatieve mogelijkheden.
- Versterking van recreatieve belevingswaarde en tegengaan verrommeling door realisatie van natuur, groen, aanleg en beheer van recreatieve voorzieningen.
- Betreft: Abcoudermeer en noordrand Abcoude, zuidrand Abcoude, Demmeriklanden Vinkeveen, Dijksterreinen Vinkeveen, Marickenland west, Driehoek Mijdrecht-Wilnis.

Overig relevant beleid

Hieronder is overig gemeentelijk landschappelijk beleid weergegeven. Dit is beleid dat geen onderdeel is van de Structuurvisie en in aanvulling hierop met de Landschapsnota van kracht wordt.

Beplantingen

- Gestreefd wordt naar behoud en bescherming van beeldbepalende/monumentale beplantingen op particuliere percelen (bouwvlakken) en de openheid daar omheen. Dat geldt onder andere voor monumentaal groen dat genoemd wordt in monumentbeschrijvingen van gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten. Dat zijn bijvoorbeeld leilinden bij historische boerderijen en de historische tuinaanleg bij buitenplaats Valkenheining.
- Particuliere beplantingen dragen bij aan de inpassing van nieuwe agrarische bouwvlakken en de uitbreiding ervan. Inpassing is het samenspel van twee aspecten: het bouwkundig architectonische en het landschappelijk architectonische, in één plan te ontwerpen. Dit plan is onderdeel van de indieningsvereisten, beschreven in bijlage 3.
- Behoud en bescherming van de openheid betekent een spaarzame toepassing van openbare beplantingen, naast hetgeen op particuliere percelen al aanwezig is. Dit wordt in 2014 uitgewerkt in een streefbeeld wegbeplantingen buitengebied.

Kreekruggen

- Kreekruggen zijn de hogere delen langs getijdengeulen in het waddengebied, dat zich westelijk van de Hoofdweg-N212 bevond. Kreekruggen bestaan uit klei en zand, net zoals de stroomruggen en zakken daardoor veel minder snel dan de omringende veengrond. Grotere kreekruggen en delen ervan zijn zichtbaar in de Eerste, Tweede en Derde Bedijking, vooral bij het gebruik als grasland. Behalve de zee was er ook invloed van het vroegere Rijn-Vecht riviersysteem (Spengen Stroomgordel). Dit zijn geen kreekruggen maar kleiafzettingen (oeverwallen) langs oude riviertakken. Ze zijn niet zichtbaar zoals kreekruggen. Wel zichtbaar zijn de kleiputten (Wilnisse Bovenlanden), gegraven op de oeverwallen van de Spengen Stroomgordel. In de Landschapsbeleidskaart wordt bescherming aan kreekruggen gegeven.

Deel 3: Toelichting landschappelijke waarden en relevant beleid per deelgebied

Deelgebied 1. Veer en Klei: landbouw

Broekzijdse polder, Baambrugge Oostzijds, Baambrugge Westzijds, Holendrecht-Waardassacker

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 1

<i>Landschapstype/ landgebruik/waarden</i>	<i>Relevant beleid voor deelgebied 1</i>	<i>Opmerkingen</i>
Randen en linten	X	Doorzichten in rivierlinten behouden
Veenweidegebied	X	
Droogmakerijen		
Stroomruggen	X	
Plassen	X	
Waterhuishouding	X	
Kernen landelijk gebied	X	In dit deelgebied ligt de kern Stokkelaarsbrug
Natuur	X	Tot de EHS behoren het Abcoudermeer, rivieren, forten en de liniedijk naar Fort Nigtevecht
Landbouw algemeen	X	
Landbouwkerngebied	X	
Landbouwgebied	X	
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden	X	Geldt voor landbouwkerngebied
Bouwvlak gecontroleerd groeien	X	Geldt voor landbouwgebied
Bouwvlak niet uitbreiden	X	Ter plaatse van stroomruggen
Bouwvlak nieuw	X	Geldt voor de drie zones waar dit is toegestaan
Verbreiding agr. bedrijfsvoering	X	
Agr. bedrijfsbeëindiging	X	
Cultuurhistorie	X	Buitenplaatszone Gein en Angstel met herenboerderijen, buitenhuizen, tuinen en zichtlijnen
Beschermde dorpsgezichten	X	Abcoude, Baambrugge en Loenersloot
Stelling van Amsterdam	X	
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn		
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol		
Fort Aan de Winkel	X	
Fort Bij Abcoude	X	
Fort Nigtevecht	X	
Oude Hollandse Waterlinie		
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Abcoudermeer; Groene en Blauwe Netwerk
Kernrandzones	X	Abcoudermeer, noordrand Abcoude, Abcoude Zuid
Beplantingen	X	
Kreekruggen		
Overige legakkers		

Ontwikkelingen

Ten zuiden van fort Nigtevecht wordt in het kader van de Ecologische Verbinding Venen-Vechtplassen een 'ecozone' van 8 ha gerealiseerd.

Beleidskaart (waardevol en kenmerkend)

Openheid

Dit deelgebied kenmerkt zich door open ruimten van het weidegebied en de linten op de stroomruggen. De historische rivierlinten en begrenzen het veelal lege gebied. Later zijn infrastructurele werken zoals het kanaal, de spoorlijn en de A2 in het landschap aangelegd. Deze werken doorsnijden het landschap en creëren nieuwe grenzen. Vanaf alle genoemde grenzen en randen is zicht op de openheid. Het gebruik als grasland garandeert het behoud van de openheid.

Middeleeuwse verkaveling

De huidige kavelverdeling is ontstaan vanaf de 12de eeuw. Ten oosten en zuiden van Abcoude is op de oude oeverwallen de oudste verkaveling aanwezig. Dit is een onregelmatige blokverkaveling. De overige verkaveling is een verkaveling met opstreckende stroken, die is ontstaan uit het in cultuur brengen van het vroegere drassige land vanaf de oevers van het Gein, de Winkel, Holendrecht en Vecht. De doorlopende verkaveling tussen de Vecht en de Angstel wordt door de spoorlijn en het kanaal doorsneden. De A2 doorsnijdt de langgerekte verkaveling ten oosten van de Angstel richting Vinkeveen. In de verkaveling zijn oude rivierlopen van de Angstel, Winkel en Horn zichtbaar.

Stelling van Amsterdam

Fort Nigtevecht

- Fort
- Hoofdweerstandslijn: Via het Gein, over de Liniedijk richting Vecht (ten oosten van het Amsterdam-Rijnkanaal)
- Accessen: Amsterdam Rijnkanaal en Vecht
- Schootsveld

Fort Abcoude

- Fort
- Hoofdweerstandslijn: Vanaf de Winkel naar Abcoude richting het Gein
- Accessen: spoorlijn Amsterdam – Utrecht en de Lange Coupure
- Schootsveld

Fort aan de Winkel.

- Fort
- Hoofdweerstandslijn: Winkel
- Accessen: A2 en verlengde van Ruigkade
- Schootsveld

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Rivierlinten Angstel, Gein, Winkel, Holendrecht, Oude Waver
- Rijksstraatweg (inclusief Lange en Korte Coupure)

Hoofdinfrastructuur

- Spoorlijn, A2 en kanaal

Overige structuren

- Meanders van Angstel en Horn in het stroomruggenlandschap
- Buitenplaatszone Gein en Angstel met herenboerderijen, buitenhuizen, tuinen en zichtlijnen
- Molenweteringen en molengangen
 - o Molenweteringen in Waardasacker, Holendrecht en de Broekzijdse polder;
 - o bij molen 't Hoog en Groenland;
 - o ten noordoosten van Baambrugge (Indijkweg oost);
 - o in de polder Baambrugge Oostzijde Noord ten noorden van de Broekzijdse molen;
 - o In de polder Holendrecht-Waardassacker is de omlijning van een oude molengang nog te zien, het water zelf is verdwenen.
- Indijk (achtergrens middeleeuwse ontginningen vanaf de Vecht en Angstel)
- Ruwelswal
- Velterslaan (tolweg naar Nigtevecht)

Stroomruggen

Het noordelijke deel van de polder Baambrugge Oostzijde is geheel stroomruggebied. De overige stroomruggen beperken zich tot de (voormalige) rivierlopen van de Angstel, Winkel, Horn, Gein en Holendrecht-Waardassacker.

Molenbiotopen

- Molenbiotop Broekzijdse Molen, Gein Noord 41 in Abcoude
- Molenbiotop Oostzijdse Molen Delphine, Gein Zuid 14 in Abcoude
- Molenbiotop 't Hoog en Groenland, Rijksstraatweg 2 in Baambrugge

Kleine landschapselementen

- Voormalige kasteelplaats Slot van Abcoude
- Batterij langs het Gein, aangelegd in 1810 als onderdeel van de Posten van Krayenhoff, een voorloper van de Stelling van Amsterdam. Later is het onderdeel geworden van de Stelling van Amsterdam.

Deelgebied 2. Veen: landbouw, natuur (EHS, Natura 2000)

Botshol-Nellestein

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 2

<i>Landschapstype/ landgebruik/waarden</i>	<i>Relevant beleid voor deelgebied 2</i>	<i>Opmerkingen</i>
Randen en linten	X	Linten van de Oude Waver en Winkel
Veenweidegebied	X	
Droogmakerijen		
Stroomruggen	X	Winkel
Plassen		
Waterhuishouding	X	Beheerplan Natura 2000 en KRW
Kernen landelijk gebied	X	
Natuur	X	Botshol-Nellestein behoort voor het grootste deel tot de EHS, waaronder de Oude Waver en Winkel. Botshol is Natura 2000-gebied.
Landbouw algemeen	X	
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied	X	
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. groeien	X	Landbouwgebied
Bouwvlak niet uitbreiden	X	Stroomrugzone Winkel
Bouwvlak nieuw		
Verbreiding agr. bedrijfsvoering	X	
Agr. bedrijfsbeëindiging	X	
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam	X	
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn		
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol	X	Nadrukkelijke natuur- en landschapsfunctie, passend bij een EHS en Natura 2000 gebied (fort en omliggende linielandschap)
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie		
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Groene- en Blauwe Netwerk
Kernrandzones		
Bepantingen	X	
Kreekruggen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

Het beheersplan voor het Natura 2000 gebied Botshol is in voorbereiding.

Beleidskaart (waardevol en kenmerkend)

Openheid

Dit deelgebied bestaat uit twee delen. Enerzijds de noordelijke polder Nellestein, een weidegebied waar het grasland de openheid garandeert. Anderzijds het zuidelijk gelegen Botshol, een natuurgebied, met daarbinnen de Grote Wijde als open gebied. Het beheer van het natuurgebied (graslanden, rietlanden, bos) zorgt voor open en besloten delen en waardevolle zichtlijnen.

Middeleeuwse verkaveling

Oorspronkelijk had het gehele gebied een middeleeuws verkavelingspatroon in onregelmatige blokken en regelmatige stroken (zie 'Verkaveling' in deelgebied 1). In de polder Nellestein is dit nog aanwezig. Door ontginning, vervening en plasvorming in het zuidelijk deel is de verkaveling aan het einde van de 18e eeuw volledig verdwenen.

Stelling van Amsterdam

Fort Botshol

- Fort
- Hoofdweerstandslijn (Waver)
- Acces (Zuidelijke ringdijk)
- Schootsveld

Fort Aan de Winkel

- Fort
- Hoofdweerstandslijn (Winkel)
- Acces (Ruigkade)
- Schootsveld

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Rivierlinten Oude Waver en Winkel

Overige structuren

- Noord-zuid en oost-west lopende watergangen (onder andere Bruggesloot en Molenvliet)
- Kades, waaronder de Ruigkade
- Botsholsedijk en het verlengde daarvan doorlopend langs de rand van Botshol naar de Waver

Stroomruggen

Winkel

Kleine landschapselementen

Groote Kooibosch, voormalige eendenkooi (zichtbaar op kaarten uit 1700 – 1800)

Deelgebied 3. Plassen: recreatie en natuur

Vinkeveense Plassen (met randzones), Achterbos West, Abcoudermeer

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 3

Landschapstype/ landgebruik/waarden	Relevant beleid voor deelgebied 3	Opmerkingen
Randen en linten	X	Het dichtst bebouwde lint is Vinkeveen Dorp (herijkte Structuurvisie Vinkeveen Centrum 2013).
Veenweidegebied		
Droogmakerijen		
Stroomruggen		
Plassen	X	
Waterhuishouding	X	Europese Kaderrichtlijn Water
Kernen landelijk gebied		
Natuur	X	EHS en externe werking Natura 2000 Botshol
Landbouw algemeen		
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied		
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. Groeien		
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreding agr. bedrijfsvoering		
Agr. Bedrijfsbeëindiging		
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam		
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn		
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol		
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie	X	
Beschermde legakkerzone	X	
Recreatie	X	Recreatievisie 2013; o.a. recreatief ontwikkelingsgebied en Blauwe Netwerk
Kernrandzones	X	Dijksterreinen Vinkeveen
Beplantingen	X	
Kreekruigen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

In 2013 is de Visie Legakkers vastgesteld. Deze wordt vertaald in het nieuwe bestemmingsplan 'Plassengebied'.

Beleidskaart (waardevol en kenmerkend)

Openheid

Het Abcoudermeer is volledig open water, goed zichtbaar en beleefbaar vanaf de omringende openbare wegen. De Vinkeveense plassen bestaan uit een noordelijke en zuidelijke plas, gescheiden door de Baambrugse Zuwe. De provinciale weg N201 scheidt de zuidelijke plas in twee delen. In alle delen zijn legakkers en petgaten aanwezig die zorgen voor een deels open gebied en deels meer gesloten gebied (met zichtlijnen). In de noordelijke plas wordt het open, voormalige zandwinningsgebied omringd door zandeilanden.

De van oorsprong met gras begroeide of met te drogen turven belegde akkers zorgden voor een open en leeg landschap. Door recreatie en natuurvorming raakt het open zicht steeds meer vertroebeld. Het waterlandschap met lange smalle stroken land biedt veel afzonderlijke zichtlijnen.

Middeleeuwse verkaveling

In de Vinkeveense plassen en Achterbos west zijn legakkers en petgaten aanwezig. Dit zijn resten van het middeleeuwse verkavelingspatroon in het gebied dat doorliep van het midden van Groot-Mijdrecht Zuid tot aan de Angstel en Winkel. Door turfwinning zijn de percelen steeds verder afgegraven, totdat slechts smalle stroken land overbleven om de gewonnen turf op te drogen.

Ten behoeve van de afwatering van de oorspronkelijke polder zijn dwars in het gebied een kade en wetering aangelegd, de huidige Groenlandsekade en Vinkenkade. Door veenwinning, plasvorming en droogmakerij is het verkavelingspatroon ten westen van de Groenlandsekade grotendeels verdwenen. Het patroon is nog herkenbaar aan de legakkers in de Noordplas, tussen Botsholsedijk en N201. In Achterbos West is de 'tussenfase' te zien van de middeleeuwse verkaveling naar het verveningslandschap met legakkers en petgaten.

Legakkers

De legakkers in de plassen tonen een historisch energielandschap waarbij veengrond werd gestoken en later opgebaggerd om tot turven te drogen. Dit gebied is, in tegenstelling tot de andere verveningsgebieden in de gemeente, na plasvorming niet drooggemalen ten behoeve van landbouwgrond. De legakkers hebben vaak een recreatieve functie. In de Visie Legakkers 2013 is opgenomen welke akkers behouden moeten blijven en welke te kwetsbaar en te kostbaar zijn om te behouden. De dijksterreinen worden tot het legakkergebied gerekend. Een gedeelte van de dijksterreinen aan de oostkant van Vinkeveen-Dorp is Kernrandzone.

Stelling van Amsterdam

Fort Aan de Winkel

- Schootsveld
- Hoofdweerstandslijn (Winkeldijk)

Oude Hollandse Waterlinie

- De zuidwestkant van het Abcoudermeer vormde de grens van het inundatiegebied.

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Rivierlint Winkeldijk
- Baambrugse Zuwe. Eén van de oudste wegen door het gebied, volgt de oorspronkelijke verkaveling.
- Lint Vinkeveen
- Groenlandsekade en Vinkenkade, aangelegd als achterkades en zijkades tijdens de middeleeuwse ontginning van het gebied.

Hoofdinfrastructuur

- N201

Overige structuren

- Geuzensloot: behoort tot de eerste gegraven waterafvoeren (circa 11e-12e eeuw) in een hooggelegen veenkoepel naar de omringende riviertjes. De vaart werd later belangrijk voor de scheepvaart.
- Botsholstedijk en Ringdijk Groot Mijdrecht (Achterbos West), aangelegd ten behoeve van afwatering van de polders
- Gemeenlandsvaart: vroegere vaart door de polders van Vinkeveen richting Abcoude. Een deel van de vaart is nog aanwezig in het legakkergebied in de Noordplas, maar is niet meer als een vaart beleefbaar
- Noord-zuid lopende watergang in Winkelpolder
- Ruigkade, zijkade en begrenzing van de plassen met Botshol

Deelgebied 4. Veen: landbouw, natuur (EHS)

Groot Wilnis-Vinkeveen

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 4

<i>Landschapstype/ landgebruik/waarden</i>	<i>Relevant beleid voor deelgebied 4</i>	<i>Opmerkingen</i>
Randen en linten	X	Demmerik en Donkereind zijn de dichtst bebouwde linten binnen dit deelgebied
Veenweidegebied	X	
Droogmakerijen		
Stroomruggen		
Plassen		
Waterhuishouding	X	KRW (polder Demmerik en Veldwetering) en onderdeel van Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen
Kernen landelijk gebied	X	In dit gebied zijn dat Geerkade, Demmerik en Donkereind
Natuur	X	EHS-oost, uit te voeren langs watergangen en diverse deelgebieden, onder meer via particulier natuurbeheer, beschreven in Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen. De legakkers in het Gagelgebied hebben een natuurbestemming.
Landbouw algemeen	X	Eveneens onderdeel van Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied	X	Eveneens onderdeel van Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. groeien	X	
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreding agr. bedrijfsvoering	X	Eveneens onderdeel van Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen
Agr. bedrijfsbeëindiging	X	Eveneens onderdeel van Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam		
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn		
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol		
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie	X	
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Groene Netwerk. Eveneens onderdeel Convenant Groot Wilnis-Vinkeveen
Kernrandzones	X	Demmeriklanden Vinkeveen
Beplantingen	X	
Kreekruggen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

De uitvoering van convenant Groot Wilnis-Vinkeveen (2010) is één van de gebiedsprojecten. Dit is een integraal plan voor structuurversterking van de landbouw, terugdringen bodemdaling, verbeteren van de waterkwaliteit, versterken van recreatie, natuurontwikkeling (EHS) en het verbeteren van het beheer van bestaande natuur (EHS). Het convenant is vertaald in een realisatieplan en wordt uitgewerkt in deelgebieden en gebiedsgerichte maatregelen.

Beleidskaart (waardevol en kenmerkend)

Openheid

De randen van het open veenweidegebied bestaan uit de linten Demmerik, Donkereind en Oudhuijzen, N212, Geerkade, Veenkade, Demmeriksekade en Geuzensloot. Het gebruik als grasland garandeert de openheid. Het slotenpatroon, verdraaiingen in de richting van de verkaveling en houtkaden markeren en richten het perspectief. Beheersplannen, gekoppeld aan inrichtingsplannen voor deelgebieden (Convenant) en goede afspraken tussen beheerders, dienen de openheid van het gebied te behouden. In het gebied ligt één van de meest lange zichtlijnen (circa 8 km) in de gemeente, lopend van de plassen ten noordoosten van het deelgebied naar de N212 in het zuidwesten.

Middeleeuwse verkaveling

Kenmerkend is de middeleeuwse opstreckende verkaveling zonder vaste dieptematen. Vrij uniek zijn de knikken in de verkaveling van de polder Demmerik, waarschijnlijk ontstaan als gevolg van bodeminklinking. Hierdoor moest, om haaks op de hoogtelijnen te blijven, de kavelrichting tussen Oukoop en Demmerik worden gecorrigeerd. De inrichtingsplannen zullen de middeleeuwse verkaveling dienen te volgen.

Legakkers

Lokale vervening is zichtbaar in het Gagelgebied met de daar liggende legakkers.

Oude Hollandse Waterlinie

De hoofdweerstandslijn van de Oude Hollandse Waterlinie liep langs de Wilnisse Zuwe – Oudhuijzerweg – Uitweg - Ter Aase Zuwe.

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Linten Demmerik, Donkereind, Oudhuijzen zijn ontstaan ten behoeve van de ontginning van het gebied in de middeleeuwen
- Bijleveld: gegraven watergang ten behoeve van waterafvoer en vaarverbinding
- Geerkade, Veenkade en Oude Demmerikse Kade: aangelegd ten behoeve van de ontginning
- Wilnisse Zuwe, Ter Aase Zuwe: tezamen met andere zuwes behorend tot de oudste wegen in de gemeente

Hoofdinfrastructuur

- N212

Overige structuren

- Ruilverkavelingswegen: Demmerikse Kade, Korenmolenweg, Gagelweg: aangelegd in het kader van de Ruilverkaveling Oukoop-Kortrijk (1969-1989). Ook de recreatieterreinen Donkereindse Bos en Demmerikse Kade zijn aangelegd in het kader van de ruilverkaveling.

- Spoordijk: van oorsprong een open tracé, nu voor het grootste deel begroeid; overgebleven van de vroegere Haarlemmermeer spoorlijnen
- Veldwetering en diverse weteringen

Deelgebied 5. Veen: natuur (EHS)

Wilnisse Bovenlanden

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 5

<i>Landschapstype/ landgebruik/waarden</i>	<i>Relevant beleid voor deelgebied 5</i>	<i>Opmerkingen</i>
Randen en linten	X	
Veenweidegebied	X	
Droogmakerijen		
Stroomruggen		
Plassen		
Waterhuishouding	X	KRW (Veldwetering) en onderdeel van het inrichtingsplan
Kernen landelijk gebied		
Natuur	X	
Landbouw algemeen	X	
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied	X	
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. Groeien	X	
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreding agr. Bedrijfsvoering	X	
Agr. Bedrijfsbeëindiging	X	
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam		
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn		
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol		
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie	X	
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Groene- en Blauwe Netwerk. Het inrichtingsplan heeft eigen wandelroutes
Kernrandzones		
Bepantingen	X	
Kreekruggen	X	
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

Het inrichtingsplan voor de Wilnis Bovenlanden (inclusief beheerparagraaf) is één van de gebiedsprojecten. Het hoofddoel van het plan is dit gebied een belangrijke schakel laten zijn in de EHS. Op hoofdlijnen betekent dit het ontwikkelen van natte natuurdoelen (schraalland, oevers) en diverse typen grasland binnen het aanwezige waardevolle landschap. Nevendoelen zijn het tegengaan van de bodemdaling, het aanleggen van een robuust watersysteem met een goede waterkwaliteit en het versterken van de recreatieve functie van het gebied.

Beleidskaart

Openheid

De openheid wordt bepaald door de randen Amstelkade, Wilnis Zuwe en Bovendijk. In dit tussenliggende gebied liggen geen wegen. Het beheersplan, gekoppeld aan het inrichtingsplan en goede afspraken tussen beheerders, dient de openheid van het gebied te behouden.

Middeleeuwse verkaveling

Het deelgebied kenmerkt zich door de middeleeuwse verkaveling, met de Kromme Mijdrecht als basis, in onregelmatige breedtes van percelen en watergangen. Opstreckende, stervormige verkaveling, gericht op het middelpunt in De Ronde Venen. De Bovendijk, behorend tot het bovenland, is zich als grens gaan tonen toen het zuidelijk gelegen veengebied werd verveend en drooggemalen (Wilnis Veldzijde).

Het inrichtingsplan zal de middeleeuwse verkaveling dienen te volgen.

Oude Hollandse Waterlinie

De hoofdweerstandslijn van de Oude Hollandse Waterlinie liep langs de Wilnis Zuwe – Oudhuijzerweg – Uitweg - Ter Aase Zuwe.

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Amstelkade als ontginningsbasis en boerderijlint
- Wilnis Zuwe
- dijk Molenland

Overige structuren

- Bovendijk
- Veldwetering, Heinoomsvaart

In het kader van de Ruilverkaveling Oukoop-Kortrijk is de Bovendijk gereconstrueerd, waarbij er boombeplanting is aangebracht. Ook het recreatieterrein Heinoomsvaart is ten tijde van de ruilverkaveling aangelegd.

Kleine landschapselementen

- Kleiputten, op een tak van het Rijn-Vechtriviersysteem (Spengen Stroomgordel), zuidelijk van de Bovendijk. Op de Archeologische Beleidskaart is de ligging van de oude stroom waarin de kleiputten zijn gegraven goed te zien.

Deelgebied 6. Veen: landbouw, natuur (EHS), Groene Contour

Mijdrechtse bovenlanden en Blokland

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 6

Landschapstype/ landgebruik/waarden	Relevant beleid voor deelgebied 6	Opmerkingen
Randen en linten	X	Kromme Mijdrecht en De Hoef West- en Oostzijde zijn de dichtst bebouwde linten binnen dit deelgebied
Veenweidegebied	X	
Droogmakerijen		
Stroomruggen		
Plassen		
Waterhuishouding	X	KRW (Mijdrechtse Bovenlanden)
Kernen landelijk gebied	X	De Hoef, apart beschreven in Landschapsnota
Natuur	X	
Landbouw algemeen	X	
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied	X	Met onder meer vollegrondstuinbouw ten zuiden van de Oude Spoorbaan en enige glastuinbouw nabij Amstelhoek
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. Groeien	X	
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreiding agr. bedrijfsvoering	X	
Agr. Bedrijfsbeëindiging	X	
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam	X	
Fort aan de Drecht	X	
Fort Bij Uithoorn	X	
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol		
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie		
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Groene- en Blauwe Netwerk
Kernrandzones		
Beplantingen	X	
Kreekruggen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

- De EHS-aanduiding voor dit deelgebied is vervallen. De bestaande natuur valt wel onder EHS. De Mijdrechtse Bovenlanden behoren nu gedeeltelijk tot de Groene Contour (provinciaal beleid). De natuur die in dit gebied wordt ontwikkeld (alleen particulier) zal onder de EHS vallen.
- In het bovenland, ten noordoosten van Amstelhoek, kan een nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein van circa 10 ha komen.

Beleidskaart

Openheid

De Mijdrechtse bovenlanden vormen een langgerekte, op sommige plaatsen smalle zone, met divers landgebruik. De grootste openheid in De Mijdrechtse Bovenlanden is te vinden tussen Pondschoekersluis en Amstelhoek en in de polder Blokland, mede door het gebruik van (vrijwel alleen) grasland.

Middeleeuwse verkaveling

De middeleeuwse verkaveling heeft de Kromme Mijdrecht en Amstel als basis, wat te zien is aan het verkavelingspatroon dat haaks op deze rivieren is aangelegd. In de Mijdrechtse bovenlanden is de opstreckende, stervormige verkaveling, gericht op het middelpunt in De Ronde Venen zichtbaar. In de polder Blokland zijn de watergangen en percelen op het westen georiënteerd.

Stelling van Amsterdam

Fort bij Uithoorn

- Schootsveld
- Acces: Ringdijk Tweede Bedijking

Fort aan de Drecht:

- Accessen: Kromme Mijdrecht en Amstel
- Schootsveld

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Amstel en Kromme Mijdrecht
- De Hoef Oost- en Westzijde
- Mennonietenbuurt

Overige structuren

- Weteringen in polder Blokland
- Mennonietenwetering
- Molengang in polder Blokland, de molen is verdwenen
- Ruigekade
- Hoge Dijk: ringdijk ten behoeve van de droogmakerij ten westen van de polder Blokland
- Oude Spoorbaan: overgebleven van de vroegere Haarlemmermeer spoorlijnen; nu in gebruik als weg
- Ringdijken Tweede en Derde Bedijking

Kleine landschapselementen

Kleiputten in de polder Blokland en in het zuiden van de Mijdrechtse bovenlanden. Ontstaan door de winning van klei voor het verstevigen van dijken en ophogen van erven. De klei is afkomstig van een tak van het Rijn-Vechtriviersysteem (Spengen Stroomgordel).

Deelgebied 7. Droogmakerij: landbouw

Eerste Bedijking, Tweede Bedijking, Derde Bedijking, Groot Mijdrecht-west, Wilnis Veldzijde

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 7

Landschapstype/ landgebruik/waarden	Relevant beleid voor deelgebied 7	Opmerkingen
Randen en linten	X	
Veenweidegebied		
Droogmakerijen	X	
Stroomruggen		
Plassen		
Waterhuishouding	X	KRW (Hoofdtocht Groot Mijdrecht)
Kernen landelijk gebied	X	Nessersluis en Gemaal Hoofdweg zijn geconcentreerde bewoningsgebieden. De kern Waverveen is apart beschreven in de Landschapsnota
Natuur		
Landbouw algemeen	X	
Landbouwkerngebied	X	
Landbouwgebied	X	Groot Mijdrecht zuidwest en de open driehoek tussen Mijdrecht en Wilnis; overige delen zijn landbouwkerngebied
Glastuinbouwconcentratiegebied	X	Polder Derde Bedijking
Bouwvlak uitbreiden	X	
Bouwvlak gecontr. groeien	X	
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreiding agr. bedrijfsvoering	X	
Agr. bedrijfsbeëindiging	X	
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam	X	
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn	X	
Fort Waver-Amstel	X	
Fort Botshol	X	
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie		
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Groene- en Blauwe Netwerk. Zie ook bij bovenstaande ontwikkelingen.
Kernrandzones	X	Driehoek Mijdrecht-Wilnis, Marickenland West
Beplantingen	X	Voor Marickenland (west en oost) staat in het inrichtingsplan 2010 een oppervlakte aan bosblokken van circa 30 ha
Kreekruggen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

Groot Mijdrecht zuidwest is een recreatief ontwikkelingsgebied (en Kernrandzone), behorend tot Marickenland. In 2010 is voor Marickenland een inrichtingsplan opgesteld.

Beleidskaart

Openheid

De polders zijn ontworpen als open agrarische gebieden met boerderijen gestructureerd langs rechte wegen met haaks daarop afwateringssloten. Het gebruik als grasland garandeert openheid. Polder Derde Bedijking heeft door haar diversiteit in landgebruik (onder andere kassen) weinig openheid. Voor het zuidelijk deel van Groot Mijdrecht (Marickenland) moet nog bepaald worden of het inrichtingsplan uit 2010 wordt gevolgd. Dit inrichtingsplan gaf het gebied een specifiek karakter, ondermeer door het aantal, vorm en richting van de bosblokken.

Rationele verkaveling

De polders Eerste Bedijking, Tweede Bedijking, Derde Bedijking, Groot Mijdrecht en Wilnis Veldzijde zijn vanaf het einde van de 18^e eeuw tot 1926 achtereenvolgens drooggemalen en ingericht. De verkaveling in de droogmakerijen is een rationele blokverkaveling met vaste maten van percelen, wegen en watergangen, ook te vinden in onder andere de Noord-Hollandse droogmakerijen als de Haarlemmermeer. Daarmee vergeleken is de maatvoering in De Ronde Venen verfijnder, met name door de kleinere schaal van de droogmakerijen. De polder Wilnis Veldzijde is als laatste drooggemalen en wijkt wat betreft inrichting af van de overige polders. De rationele verkaveling is niet zo streng toegepast, waardoor de verkaveling lijkt op een middeleeuwse strokenverkaveling. Ook verschillen de afzonderlijke percelen in grootte en het is de enige droogmakerij waarin geen wegen zijn aangelegd. Het inrichtingsplan voor Marickenland uit 2010 volgde de rationele verkaveling.

Kreekruggen

In alle droogmakerijen zijn meer of minder goed zichtbare kreekruggen te vinden van het voormalige waddensysteem. Alleen voor de grootste en meest zichtbare kreekruggen is naast archeologisch beleid ook landschapsbeleid geldend. Dat zijn kreekruggen in de Eerste-, Tweede- en Derde Bedijking, aangeduid op de Landschapsbeleidskaart. Voor alle andere, kleinere kreekruggen geldt alleen archeologisch beleid en geen specifiek landschapsbeleid.

Oude Hollandse Waterlinie

De hoofdweerstandslinje van de Oude Hollandse Waterlinie liep langs de Wilnis Zuwe – Oudhuijzerweg – Uitweg - Ter Aase Zuwe.

Stelling van Amsterdam.

Fort Bij Uithoorn

- Fort
- Hoofdweerstandslinje (Amstel)
- Accessen (Mijdrechtse Zuwe en Ringdijk Eerste Bedijking)
- Schootsveld

Fort Waver-Amstel

- Fort
- Hoofdweerstandslinje (Amstel en Oude Waver)

- Acces: Bijleveld
- Schootsveld

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijk structuren

- Rivieren met dijken: Amstel, Oude Waver
- Linten Waverveen, Herenweg-Padmosweg
- Kerkvaart/ dijk/ AC Verhoefweg
- Dijk Molenland
- Veldweg/ dijk (voormalige Bijleveld)
- Mijdrechtse Zuwe (N201)

Hoofdinfrastructuur

- N201, N212

Overige structuren

- Hoofdweg
- Dwarstochten en –wegen in de polders
- Polderdijken
- Ringdijken/ ringvaarten Eerste en Tweede Bedijking
- Dijk tussen Eerste en Tweede Bedijking

Deelgebied 8. Droogmakerij: natuur

Groot Mijdrecht (oostelijke delen)

Tabel Landschappelijke waarden en relevant beleid deelgebied 8

<i>Landschapstype/ landgebruik/waarden</i>	<i>Relevant beleid voor deelgebied 8</i>	<i>Opmerkingen</i>
Randen en linten	X	Westelijke rand van Vinkeveen sluit aan bij 90 ha nieuwe natuur
Veenweidegebied		
Droogmakerijen	X	
Stroomruggen		
Plassen		
Waterhuishouding	X	KRW (Hoofdtocht Groot Mijdrecht). De waterbergingsopgave van 20 ha wordt ingebracht bij natuurontwikkeling en eventueel verbreding van watergangen
Kernen landelijk gebied	X	Gemaal Hoofdweg is een geconcentreerde bewoningsgebied. De kern Waverveen is apart beschreven in de Landschapsnota
Natuur	X	Nieuwe natuur vindt deels plaats via particulier natuurbeheer
Landbouw algemeen	X	
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied	X	
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. Groeien	X	
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreding agr. Bedrijfsvoering	X	
Agr. Bedrijfsbeëindiging	X	
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten		
Stelling van Amsterdam	X	
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn		
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol	X	
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude		
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie		
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Groene- en Blauwe Netwerk. Wandelroutes in zuid binnen nieuwe natuur
Kernrandzones		
Beplantingen	X	Voor Marickenland (west en oost) staat in het inrichtingsplan 2010 een oppervlakte aan bosblokken van circa 30 ha
Kreekruggen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

In dit deelgebied wordt in de oostelijke delen nieuwe natuur ontwikkeld (Ecologische Hoofdstructuur). In het noorden van dit gebied gebeurt dit op basis van het Pact van Poldertrots (2012). De nieuwe natuur gaat bestaan uit circa 75 ha moerasgebied en verder uit graslanden. Voor het zuidelijk deel van Groot Mijdrecht (Marickenland) moet nog bepaald worden of het inrichtingsplan uit 2010 wordt gevolgd. Dit inrichtingsplan gaf het gebied een specifiek karakter, onder meer door het aantal, vorm en richting van de bosblokken.

Beleidskaart

Openheid

Het grootste deel van de nieuwe natuur in het noordelijk deel gaat bestaan uit graslanden, waarmee de openheid in stand blijft. De nieuwe moerasnatuur zal zodanig moeten worden beheerd dat er geen bosvorming plaats vindt. Voor het zuidelijk deel moet nog bepaald worden of het inrichtingsplan uit 2010 wordt gevolgd. Dit inrichtingsplan gaf het gebied een specifiek eigen karakter, onder meer door het aantal, vorm en richting van de bosblokken (ca. 30 ha).

Rationele verkaveling

Groot Mijdrecht is drooggemalen tussen 1872 en 1880 en ingericht op basis van rationele strokenverkaveling in vaste maten. Vooral in het noordelijk deel wordt deze verkaveling enigszins aangetast door de vorming van moerasblokken.

Stelling van Amsterdam

Fort in de Botshol

- Hoofdweerstandslijn (Winkel)
- Acces (Botsholsedijk)
- Schootsveld

Lijnstructuren

Historisch meest belangrijke structuren

- Oude Waver

Hoofdinfrastructuur

- N201, N212

Overige structuren

- Waverveense Pad
- Ringdijk en ringvaart Groot Mijdrecht
- Hoofdweg
- Dwarstochten en –wegen

Deelgebied 9. Kernen

Abcoude, Amstelhoek, Baambrugge, Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis

Landschapstype/ landgebruik/waarden	Relevant beleid voor deelgebied 9	Opmerkingen
Randen en linten	X	Alle kernen. Het lint van Vinkeveen (inclusief Demmerik en Donkereind) is het meest herkenbaar als middeleeuwse ontginningsbasis.
Veenweidegebied	X	Amstelhoek, Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis
Droogmakerijen	X	Mijdrecht, Vinkeveen, Wilnis
Stroomruggen	X	Abcoude en Baambrugge
Plassen	X	Vinkeveen
Waterhuishouding	X	
Kernen landelijke gebied		
Natuur		
Landbouw algemeen		
Landbouwkerngebied		
Landbouwgebied		
Glastuinbouwconcentratiegebied		
Bouwvlak uitbreiden		
Bouwvlak gecontr. Groeien		
Bouwvlak niet uitbreiden		
Bouwvlak nieuw		
Verbreding agr. bedrijfsvoering		
Agr. Bedrijfsbeëindiging		
Cultuurhistorie	X	
Beschermde dorpsgezichten	X	Abcoude en Baambrugge
Stelling van Amsterdam	X	
Fort aan de Drecht		
Fort Bij Uithoorn	X	
Fort Waver-Amstel		
Fort Botshol		
Fort Aan de Winkel		
Fort Bij Abcoude	X	
Fort Nigtevecht		
Oude Hollandse Waterlinie	X	
Beschermde legakkerzone		
Recreatie	X	Blauwe Netwerk.
Kernrandzones	X	Demmeriklanden Vinkeveen
Beplantingen		
Kreekruggen		
Overige Legakkers		

Ontwikkelingen

Voor Abcoude, Amstelhoek, Baambrugge, Vinkeveen-centrum en Wilnis Dorp zijn dorpsvisies/ structuurvisies opgesteld.

Beleidskaart

Openheid

De openheid in kernen is zeer beperkt, met uitzondering van de beschermde dorpsgezichten Abcoude en Baambrugge. Het open grasland versterkt de beleving van de historische kernen vanuit omliggend openbaar gebied. Ook wordt vanuit de kernen het omliggende landschap beleefd. In de kernen Vinkeveen en Wilnis is de historische verkaveling aanwezig tussen het lint en de achterliggende ringdijken.

Middeleeuwse verkaveling

In open, onbebouwde delen van de bebouwde kommen van Vinkeveen en Wilnis is de middeleeuwse verkaveling nog goed te zien. Het betreft gedeelten tussen het bebouwingslint en de ringvaart.

Stelling van Amsterdam

Fort bij Uithoorn

- Hoofdweerstandslijn (Ringdijk eerste bedijking – Mijdrechtse Zuwe – Uithoorn)
- Access (Mijdrechtse Zuwe)
- Schootsveld

Fort Abcoude

- Hoofdweerstandslijn (Angstel, Gein)
- Schootsveld

Lijnstructuren

- Natuurlijke watergangen Angstel, Gein en Amstel
- Rivierlint Amstel in Amstelhoek
- De ontginningslinten van Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen en Waverveen vormen tezamen een ring die deels is aangelegd bij de ontginning van het veengebied in de middeleeuwen. De verbinding met de omliggende dorpen werd gevormd door Zuwes, paden door het veengebied die doorliepen tot het centrum van het gebied. Op de plek waar de Zuwes de binnenring kruisten, werden kerken gebouwd.
 - o Het lint Mijdrecht (Dorpsstraat, Hofland)
 - o Het lint Vinkeveen (Demmerik, Herenweg, Achterbos)
 - o Het lint Wilnis (Herenweg, Oudhuijzerweg)
- Vaarten
 - o Ringvaarten in Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis, Kerkvaart in Mijdrecht, aangelegd ten behoeve van droogmakerijen
 - o Heinoomsvaart en Bijleveld in Wilnis, aangelegd als infrastructuur in het middeleeuwse veenweidelandschap
- Dijken
 - o Ringdijken in Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis
 - o Spoordijk, overgebleven van de vroegere Haarlemmermeerspoorlijnen
- Historische wegen

- Abcoude: in de Beheersverordening van het beschermde dorpsgezicht van Abcoude is een kaart opgenomen met de belangrijkste historische wegen. De wegenstructuur in het historische centrum van het dorp is al eeuwen onveranderd. Het jaagpad, nodig voor de trekschuiten, liep vanaf Baambrugge ten oosten van de Angstel, stak in Abcoude de Angstel over en vervolgens aan de andere kant richting Amsterdam.
- Amstelhoek
 - Amstelkade
 - Mijdrechtse Zuwe
- Baambrugge
 - In de Beheersverordening van het beschermde dorpsgezicht van Baambrugge is een kaart opgenomen met de belangrijkste historische wegen, waaronder de Rijksstraatweg, Brugstraat, Dorpsstraat en Binnenweg. Deze wegenstructuur is al eeuwen onveranderd.
 - Rijksstraatweg, aangelegd in opdracht van Napoleon begin 19e eeuw als Route Impériale nr. 2.
 - Zand- en Jaagpad, aangelegd ten behoeve van de trekvaart
 - Zuwe, een van de oudste wegen in het gebied, ligt tussen Baambrugge en Vinkeveen, heet voor het grootste deel Baambrugse Zuwe
- De hoofdweerstandslijn van de Oude Hollandse Waterlinie liep langs de Wilnise Zuwe – Oudhuijzerweg – Uitweg – Ter Aase Zuwe in Wilnis. De zuidwestkant van het Abcoudermeer vormde een van de grenzen van het inundatiegebied.

Kleine landschapselementen

- Molenbiotoop Veenmolen aan de Oudhuijzerweg in Wilnis

3 - Indieningsvereisten

Inleiding

De Landschapsbeleidskaart bepaalt aan de hand van de grootte van het plan en de impact van het plan op de daar aanwezige waarden of een plan mogelijk of vergunningplichtig is en of daarbij beperkte, dan wel uitgebreide indieningsvereisten gelden. Hoe groter de impact van het plan op landschappelijke waarden, hoe meer nagedacht moet worden de inpassing in het landschap. De indieningsvereisten zijn sturend. In deze bijlage wordt nader toegelicht wat wordt verstaan onder beperkte en uitgebreide indieningsvereisten.

Er bestaat divers materiaal dat als bron van informatie kan dienen bij het onderbouwen van een initiatief met landschappelijke impact. Ter informatie worden de belangrijkste bronnen opgesomd.

Deze bijlage is daarom opgedeeld in:

1. Beperkte indieningsvereisten.
2. Uitgebreide indieningsvereisten.
3. Handreikingen voor een goede landschappelijke onderbouwing/inpassing.

1. Beperkte indieningsvereisten

Bij beperkte indieningsvereisten kan normaliter worden volstaan met een onderbouwing van enkele alinea's tot één pagina. Dit is geen harde grens. Een goede onderbouwing is altijd afgestemd op het betreffende initiatief.

Uitgangspunt van de onderbouwing van een initiatief moet altijd het streven zijn naar ruimtelijke kwaliteit en de beleving daarvan, welke in principe niet mogen verminderen. Alternatieve constructies zoals compensatie elders kunnen daarbij mogelijk zijn.

Onderstaande 'beperkte' indieningsvereisten gelden voor zowel beperkte als uitgebreide plannen.

- De voor het initiatief relevante landschappelijke waarden, zoals terug te vinden in de Landschapsnota, moeten als uitgangspunten meegenomen worden in het ontwerp van het initiatief. Van begin af aan moet bij een initiatief mede gedacht worden vanuit de omgeving waarin het initiatief een plek moet krijgen. De onderbouwing van het bij het initiatief behorende plan moet bevatten:
 - o inpassing van het plan binnen bestaande landschappelijke waarden (zie deelgebiedbeschrijvingen);
 - o beschrijving hoe de beeldkwaliteit en landschappelijke waarden worden verstoord/behouden/versterkt (een nieuwe kwaliteit kan niet zonder meer worden weggestreept tegen het verlies van een bestaande kwaliteit);
 - o tekeningen bestaande en nieuwe situatie;
 - o beeldmateriaal zoals foto's.
- De onderbouwing van het bij het initiatief behorende plan dient de volgende vragen te beantwoorden:
 - Sluit het plan aan bij de huidige gebiedsfunctie?
 - Sluit het plan aan bij bestaande (gemeentelijke) visies?

- Kunnen eventuele nadelige effecten worden verzacht, zijn er alternatieven?
- Indien het bij het initiatief behorende plan de realisatie van een nieuw bouwwerk bevat moet ook het volgende als onderdeel van de onderbouwing van het plan worden aangeleverd:
- visualisatie en beschrijving huidig bouwvlak (grootte, type gebouwen, ligging, beplanting, zichtlijnen, wel of niet in linten);
 - visualisatie sloop / herbouw / nieuwbouw;
 - situering nieuwe bebouwing;
 - onderbouwing van de verhouding tussen de nieuwbouw ten opzichte van de bestaande bebouwing en omgeving, gelet op:
 - gebruik;
 - ligging;
 - vormgeving/architectuur;
 - terreininrichting;
 - materiaalgebruik;
 - zichtlijnen;
 - beplanting (hoeft een bouwwerk niet te verstoppen, maar kan juist laten zien wat er gebeurt).

Voorbeelden

- Bouwvlakvergroting van een agrarisch bedrijf;
- verbreden van sloten;
- het planten van 300 meter bomen of struiken langs een doorgaande weg.

2. Uitgebreide indieningsvereisten

Naast de beperkte indieningsvereisten wordt bij grote (gebieds)plannen extra informatie gevraagd, bovenop de gevraagde informatie waar een beperkte indieningsvereiste geldt. De ruimtelijke onderbouwing moet meer gebiedsgericht zijn. Daarnaast ligt een grotere omvang van de onderbouwing voor de hand.

Uitgangspunt van de onderbouwing van een initiatief moet altijd zijn het streven naar ruimtelijke kwaliteit en de beleving daarvan, welke in principe niet mogen verminderen. Alternatieve constructies zoals compensatie elders kunnen daarbij mogelijk zijn.

Hieronder zijn alleen de aanvullende indieningsvereisten aangegeven, die gelden in aanvulling op de beperkte indieningsvereisten:

- De onderbouwing van het bij initiatief behorende plan moet bevatten:
 - kaartmateriaal van de bestaande en nieuwe situatie inclusief visualisaties vanuit verschillende gezichtspunten en vanuit een passend detailniveau;
 - gebieds- of projectgerichte landschapsvisie of beeldkwaliteitsplan ten aanzien van zowel het bebouwde of te bebouwen gebied in het plan, als het onbebouwde of net te bebouwen gebied
- De onderbouwing van het bij het initiatief behorende plan dient de volgende vragen te beantwoorden:

- Sluit het plan aan bij de huidige gebiedsfunctie?
- Sluit het plan aan bij bestaande ruimtelijke visies?
- Kunnen eventuele nadelige effecten worden verzacht, zijn er alternatieven?
- Is er overleg geweest met andere partijen en belanghebbenden, wat is het resultaat?
- Is de ontwikkeling economisch haalbaar, hoe zijn beheer en onderhoud geregeld, invloeden op infrastructuur, parkeren, etc.

Voorbeelden

- Het aanleggen van een nieuwe weg.
- Herinrichting gehele polder.
- Creëren van energielandschappen.
- Ontwikkelen van kernrandzones.

3. Landschappelijke prestatie elders

Het kan voorkomen dat er binnen het plangebied van het initiatief niet genoeg mogelijkheden zijn om de vereiste ruimtelijke kwaliteit te halen. In overleg met de gemeente (eventueel andere partijen) wordt dan getracht om elders een landschappelijke prestatie neer te zetten. De bij de landschappelijke onderbouwing horende beeldkwaliteitsparagraaf moet het resultaat van dit onderzoek weergeven, zowel inhoudelijk, als procesmatig.

Doelen en ambities voor het weidegebied van De Ronde Venen betreffen in hoofdzaak behoud van de openheid en oorspronkelijke verkaveling, aanleg nieuwe natuur (schraallanden, oevers, moerasgebieden, bloemrijke graslanden), verbeteren en versterken van recreatieve routes, versterken en uitdragen cultuurhistorische waarden (legakkers, kleine landschapselementen), behoud en ontwikkeling militair erfgoed en linies.

Hiervoor zijn documenten beschikbaar als de Landschapsnota, Structuurvisie, Welstandsnota's, Gebiedsprogramma Utrecht West (waaronder de gebiedsprojecten), visie legakkers Vinkeveense Plassen, Kwaliteitsgidsen Groene Hart en Waterlinies, Beeldkwaliteitsplan Stelling van Amsterdam, Handreiking ruimte-voor-ruimte provincie Utrecht, Natuurbeheerplan provincie Utrecht.

De gemeente kan in dit kader een initiatiefnemer in contact brengen met landschapsbeheerders, bijvoorbeeld Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting De Bovenlanden, recreatieschap, de projectleiders van gebiedsprojecten en de gemeentelijke beheersafdeling. De grootste landschappelijke veranderingen vinden plaats in de gebiedsprojecten.

4 - De Hoef

Inleiding

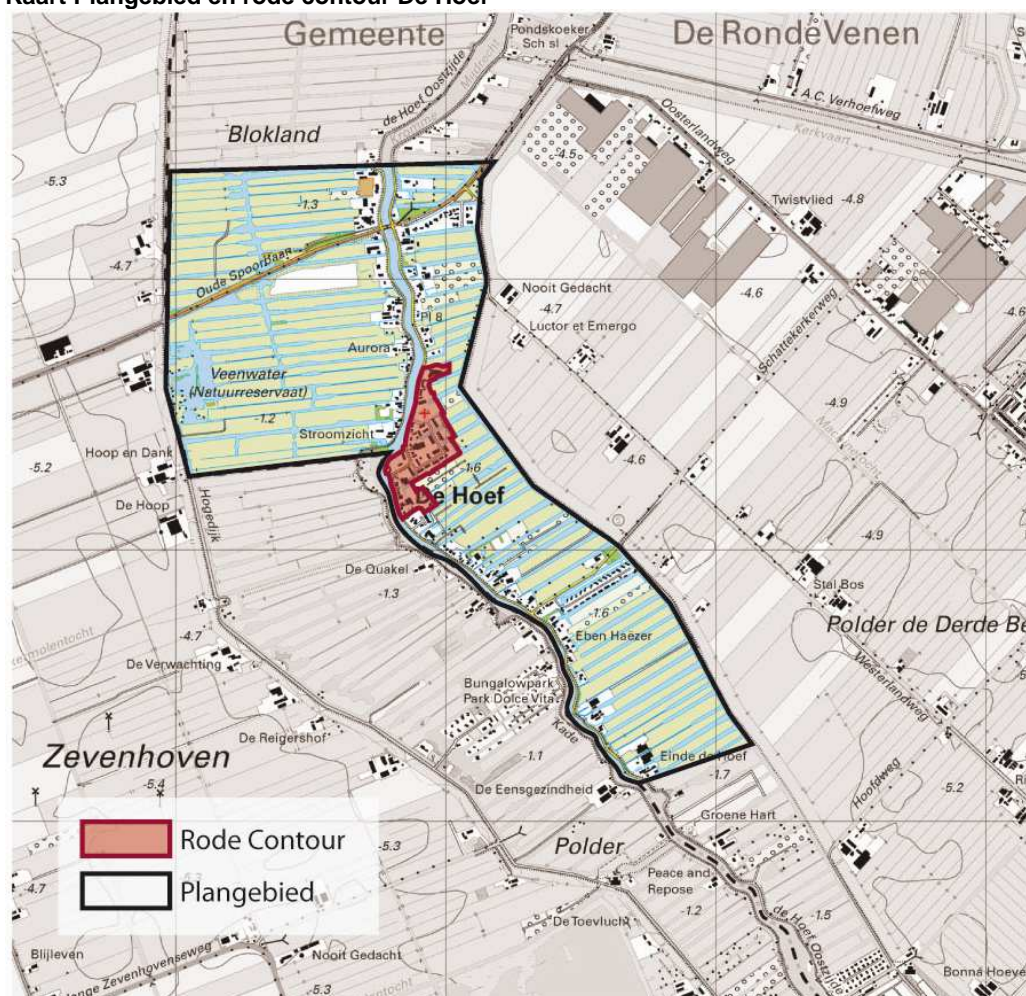
De kernen De Hoef en Waverveen nemen een speciale positie in de Landschapsnota in. Vanuit het kernenbeleid wordt veel waarde gehecht aan de unieke identiteit van elk van de kernen. De kernen De Hoef en Waverveen worden beide gekenmerkt door kleinschaligheid en een sterke verbondenheid met het buitengebied. De positie van De Hoef en Waverveen in het buitengebied is met name van grote landschappelijke impact. De belangrijkste landschappelijke kenmerken en waarden van De Hoef worden daarom apart in bijlage 4 van de Landschapsnota beschreven..

Ligging en plangebied

De Hoef is gelegen aan de westzijde van de gemeente, grenzend aan de provincie Zuid-Holland. De Oude Spoorbaan vormt een goede ontsluiting naar Uithoorn, Mijdrecht of Alphen aan den Rijn. Bewoners van De Hoef gebruiken echter meer de Schattekerkerweg (meer naar het zuiden) om in Mijdrecht te komen. Het dorp ligt aan de westelijke grens van de gemeente, op een punt waar de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland elkaar raken.

Het plangebied bestaat uit de bebouwde kom van de kern De Hoef met daarin het gebied binnen de rode contour en een gedeelte van het aangrenzende bovenland.

Kaart Plangebied en rode contour De Hoef

Landschap en bebouwing na 1600

Landschap

Het bovenland van De Hoef is een middeleeuwse opstreckende verkaveling, die kenmerkend zijn voor de polders Groot Wilnis-Vinkeveen, Blokland en het bovenland langs de Kromme Mijdrecht en de Amstel. Het veen langs de Kromme Mijdrecht is niet afgegraven ten behoeve van turf. Vanuit het bovenland wordt op de lager gelegen Eerste Bedijking gekeken (drooggemaakt in 1864). In de droogmakerijen vinden we een ander verkavelingspatroon, de rationele verkaveling, gekenmerkt door een vast raster van wegen en watergangen (in Wilnis Veldzijde alleen watergangen). Het kunnen zien van de droogmakerij en van daaruit het zien van het hoger gelegen dorp De Hoef is één van de karakteristieke gebiedskenmerken. Door De Hoef liep vroeger een spoorlijn van de 'Haarlemmermeerlijnen', traject Uithoorn-Alphen aan den Rijn, aangelegd in 1915. Dit traject deed dienst tot 1936. Het stationsgebouw is niet meer aanwezig, maar nog wel een baanwachterswoning. Tegenwoordig ligt op dit traject een doorgaande weg (Oude Spoorbaan) richting de N201.

Het bovenland, ook het betreffende deel van de polder Blokland, heeft de functie van agrarisch gebied met landschappelijke en/of natuurwaarden. In het zuiden van de polder Blokland, aan de Hoge Dijk, ligt een klein natuurgebied, ontstaan door lokale verving, waar enige jaren geleden beheersmaatregelen hebben plaatsgevonden (Stichting De Bovenlanden).

Aan de noordzijde van de Oude Spoorbaan, aan beide kanten van de Kromme Mijdrecht, liggen enige bosjes. Aan de westzijde is dit een langgerekte strook, waarin gewandeld kan worden. De Oude Spoorbaan is aan de westzijde beplant met knotwilgen, aan de oostzijde met een dubbele rij populieren.

Bebouwing en voorzieningen

Aan beide zijden van de Kromme Mijdrecht is bebouwing te vinden, voornamelijk woonbebouwing. Nog steeds is de bebouwing gelegen aan de weg op regelmatige afstand van elkaar. Her en der heeft verdichting plaatsgevonden. Aan de Oude Spoorbaan en bij de kerk clustert de bebouwing. De gebouwen langs de Kromme Mijdrecht zijn van verschillende bouwjaren en bouwstijlen. Dit levert een gevarieerd beeld op. Verder is er het ruimtelijk spel tussen woningen op de dijk en lager gelegen aan de dijk. Van oudsher staan de boerderijen verder op het perceel en burgerwoningen dicht aan de dijk. De twee clusters dateren uit eenduidiger bouwjaren. Door de kleinschaligheid van de naoorlogse projecten levert dit echter geen eenzijdigheid op. Een derde cluster is het arkenpark Vinkenslag, nabij de Schattekerkerweg.

Bij de brug van De Hoef heeft in vroegere tijden een schuurkerk gestaan, vermoedelijk tot 1782. Tot dat jaar kwamen de katholieke inwoners van Uithoorn naar De Hoef om de mis bij te wonen. In 1782 werd de parochie St. Jan de Doper in Uithoorn opgericht. Vanaf dat moment gingen de katholieke inwoners van De Hoef per kerkschuit naar Uithoorn. Hierdoor ontstond in De Hoef de wens om een eigen kerk te bouwen, wat in 1921 is gerealiseerd. Opmerkelijk aan dit gebouw is het achzijdig houten klokkentorentje, geplaatst op twee kruisende pangedekte zadeldaken.

Aan de Schattekerkerweg ligt een sportvereniging, met voetbal en handbal. In de winter wordt op het bovenlanddeel een landijsbaan ingericht. In De Hoef is verder een café-restaurant en basisschool. Buiten de bebouwing bestaat het landgebruik aan de oostzijde uit grasland en tuinbouw, aan de westzijde uit grasland.

Infrastructuur

Eén weg, parallel aan de Kromme Mijdrecht ontsluit de hoofdkern van zuid naar noord. Deze weg komt uit op de Oude Spoorbaan, een hoofdroute in de gemeente. De Kromme Mijdrecht is een vaarroute,

onderdeel van het Blauwe Netwerk. Ook voor fietsers is de Kromme Mijdrecht een aantrekkelijke route. Bij de brug over de Oude Spoorbaan komen de meeste routes samen, wat het tot hoofdknooppunt van het dorp maakt. Het bebouwingslint langs de Kromme Mijdrecht is plaatselijk dicht en dan weer meer open, met enige doorzichten naar het achter gelegen gebied. De dijkbeplanting is variabel aanwezig en bestaat vrijwel geheel uit particuliere beplantingen, binnen en buiten bouwvlakken.

Waterhuishouding

De Kromme Mijdrecht behoort als hoofdboezem tot de Amstellandboezem. Het gehele jaar door ontvangt de Amstel via de Oude Waver het kwalitatief slechte uitslagwater van Groot Mijdrecht Noord (hoge chloride- en nutriëntconcentraties en bruin van kleur). In natte perioden stroomt dat via de Amstel richting Amsterdam. In droge perioden ontstaat er een zuidwaarts gerichte stroming, door de Kromme Mijdrecht, tot aan de Oudhijzersluis in de Heinoomsvaart. Deze sluis is een inlaatpunt voor het watersysteem van de Vinkeveenboezem (bovenland).

Beleid en ontwikkelingen

Landschap

Er wordt naar gestreefd om de doorzichten naar het achterland open te houden. Vandaar dat verdere verdichting van de linten niet wordt gestimuleerd en zo mogelijk bouw van woningen en bijgebouwen wordt tegengegaan. Dit geldt zowel voor het lint als op de achterterreinen.

De verkavelingsstructuur van de bovenlanden dient zichtbaar te blijven, wat de landschapsnota onderschrijft, omdat het dempen van sloten in het bovenland vergunningplichtig is.

Het laatste traject van de dijkverbetering langs de Kromme Mijdrecht (De Hoef Westzijde, tot Ruige Kade) is in 2013 gereed gekomen, gecombineerd met de aanleg van natuurvriendelijke oevers. In 2008 is door het Waterschap een Landschapsvisie opgesteld voor de dijkverbeteringen De Hoef Oostzijde-Westzijde en Kromme Mijdrecht. Hierin is aangegeven hoe wordt omgegaan met profielen, waardevolle bomen, open delen/zichtlijnen en herinplant.

Recreatie is gericht op extensiviteit en natuurbeleving. Zo mogelijk wordt meegewerkt aan nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven.

Natuur

De Mijdrechtse bovenlanden en de polder Blokland behoren niet meer tot de EHS en worden aangeduid als agrarisch gebied, vallend onder de Groene Contour. Dit betekent dat er mogelijkheden worden geboden om op vrijwillige basis met nieuwe (ruimtelijke) arrangementen natuur te ontwikkelen. De aanwezige, bestaande natuur(percelen) vallen onder de EHS. Deze percelen liggen vooral in het midden van de polder Blokland. Ook nieuwe natuur binnen de Groene Contour gaat onder de EHS vallen. De Amstel en Kromme Mijdrecht zijn eveneens EHS-zones. In het provinciale Natuurbeheerplan 2013 zijn alle natuurtypen benoemd, ook het agrarisch natuurbeheer (zie onderstaande kaart).

Waterhuishouding

De Mijdrechtse Bovenlanden, waartoe het bovenland van De Hoef behoort, kennen een maaiveldaling van 3 tot 4 mm per jaar. De gemiddelde drooglegging is 58 cm. Deze is voldoende voor de functie van agrarisch gebied met landschappelijke en/of natuurwaarden.

De oplossing voor het waterprobleem in de boezem, het omgaan met het kwalitatief slechte uitslagwater van Groot Mijdrecht, moet gezocht worden in het Deltaprogramma, deelprogramma Zoet Water (2014 e.v.).

Uitsnede uit provinciaal Natuurbeheerplan 2013

Donkergroen vlak: bestaande EHS-natuur

Oranje vlak: gerealiseerde nieuwe EHS-natuur (aangekocht en ingericht of alleen aangekocht)

Niet binnen EHS:

Groen vlak: groene contour

Groene arcering: agrarisch natuurbeheer - botanisch waardevol grasland (randenbeheer)

Oranje arcering: agrarisch natuurbeheer - weidevogelgebied

5 - Waverveen

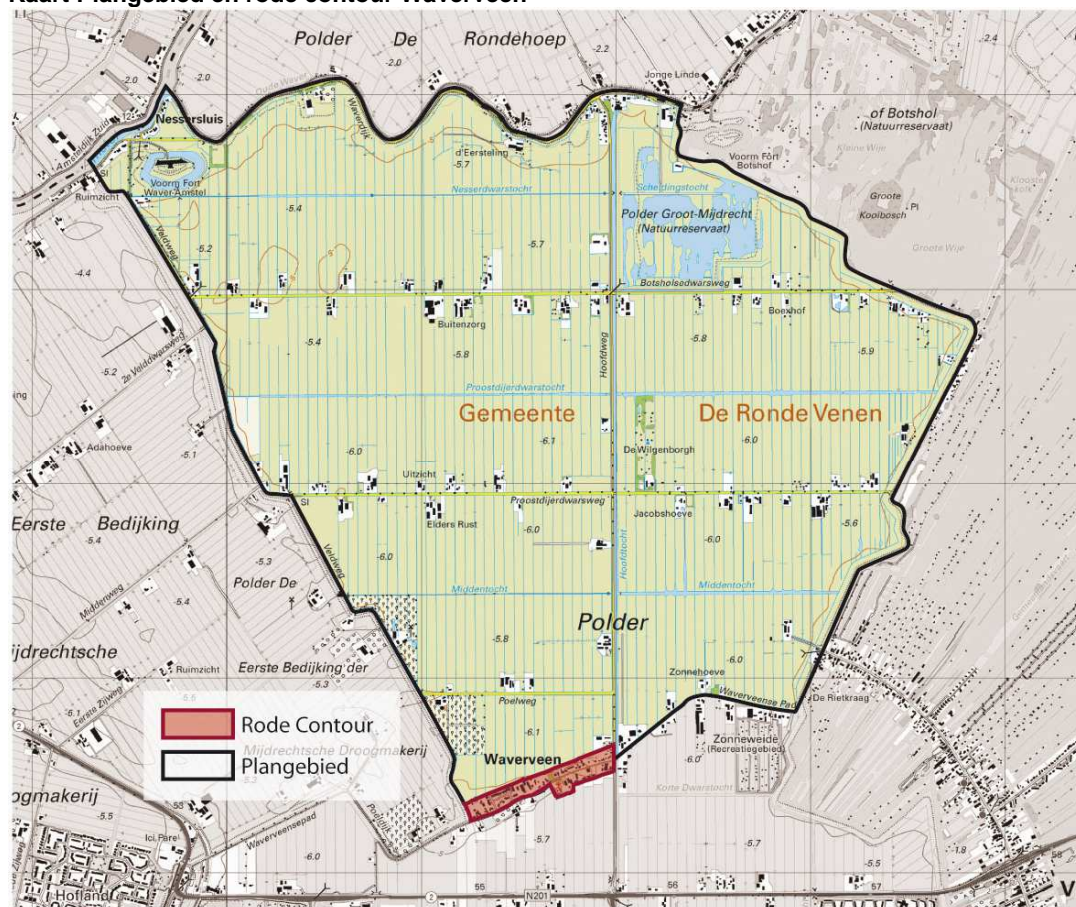
Inleiding

De kernen De Hoef en Waverveen nemen een speciale positie in de Landschapsnota in. Vanuit het kernenbeleid wordt veel waarde gehecht aan de unieke identiteit van elk van de kernen. De kernen De Hoef en Waverveen worden beide gekenmerkt door kleinschaligheid en een sterke verbondenheid met het buitengebied. De positie van De Hoef en Waverveen in het buitengebied is met name van grote landschappelijke impact. De belangrijkste landschappelijke kenmerken en waarden van Waverveen worden daarom apart in bijlage 5 van de Landschapsnota beschreven.

Ligging en plangebied

Het plangebied 'Waverveen' is de polder Groot Mijdrecht Noord, aan de oostzijde begrensd door de Vinkeveense Plassen, aan de noordzijde de Oude Waver en Botshol, westelijk de polder Tweede Bedijking en aan de zuidzijde de kern Waverveen met in het verlengde het Waverveense Pad. Het is de meest noordelijke droogmakerij en ook de diepst gelegen. De Hoofdweg vormt de centrale ontsluitingsweg. Het plangebied bestaat uit de kern Waverveen (rode contour) en drie clusters van bebouwing in verschillende groottes: Nessersluis, Gemaal einde Hoofdtocht en nabij de kruising Botsholse dwarsweg-Hoofdweg. Woningen en bedrijven zijn verder te vinden aan de omringende dijken en langs de polderwegen.

Kaart Plangebied en rode contour Waverveen

Landschap en bebouwing na 1600

Ververning en droogmaking

Het landschap veranderde vanaf 1600 drastisch door de ververning en turfwinning ten behoeve van Amsterdam. Waverveen werd een dijkdorp in een watervlakte, dat bij de Franse inval in 1672 werd platgebrand. De grote plassen slokten steeds meer land op. Een overheidsmaatregel uit 1790 koppelde een verveningsvergunning aan een verplichting tot bedijking en droogmaking. Groot Mijdrecht was de laatste veenplas die werd drooggemalen (1880) en ook de grootste. Waverveen kwam verhoogd in het omringende drooggemaakte land te liggen.

Sinds die tijd is het beeld van de waterhuishouding in Groot Mijdrecht Noord weinig veranderd. Via een hoofdtocht midden door het gebied wordt het overtollige water via de Oude Waver op de Amstel uitgeslagen. Een gelijkmatig stelsel van dwarstochten deelt het land in parten op. De maatvoering van de watergangen en dus de percelen verraadt een moeizame afwatering. De in de 17^e eeuw drooggemaakte Beemster en ook de 19^e eeuwse Haarlemmermeer zijn veel royaler van opzet.

Vanaf de oplevering van de droogmakerij Groot Mijdrecht is de drooglegging een punt van aandacht. Het gaat om het hoogteverschil tussen maaiveld en slootpeil, gekoppeld aan hoge kweldruk, waardoor het gemaal continu moet draaien. Dit bleek al een onverwacht groot probleem vlak na de drooglegging. Het gemaal had te weinig capaciteit, het land bleef te nat, gaf hoge polderlasten, tegenvallende opbrengsten en failliete grondeigenaren. Nieuwe machines in het gemaal en enige vergroting van de waterberging (1907) waren niet afdoende. De problemen zijn rond 1964 definitief opgelost met de bouw van een nieuw gemaal, versterking van de ringdijken en het opnieuw verbreden van diverse watergangen. Zorgpunten blijven de bodemdaling en de brakke kwel.

Landgebruik

Het landgebruik is in hoofdzaak grasland in een rationele strokenverkaveling met vaste maten. Op de meer kleiige gronden in het westelijk deel bevinden zich ook fruitteeltbedrijven. Waverhoek is een natuurgebied van circa 60 hectare in het noordoostelijk deel.

De populieren op de noordelijke en oostelijke ringdijk zijn rond 1990 gekapt in het belang van een veilige waterkering. Sommige polderwegen bevatten boombeplanting, andere weer niet, of gedeeltelijk.

Bebouwing en voorzieningen

Waverveen is een dijkdorp in een open landschap, dat als geheel een landmark kan worden genoemd. De huidige neogotische kerk dateert uit de 18^e en 19^e eeuw en is een gemeentelijk monument met een gedeeltelijk rijksmonumentaal interieur. De eerste kerk van Waverveen is omstreeks 1600 gebouwd. De hoogte en grootte van de huidige kerk, gerelateerd aan de hoogte van het omringende geboomte, maakt dat de kerk geen opvallend gebouw in het landschap is.

Binnen de rode contour van de kern Waverveen is in 2011 plan Kreekrug gerealiseerd met 30 woningen. Net als de oudere nieuwbouw aan de Selijnsweg zijn dit clusters, of complexen van woningen die afwijken van de traditionele bebouwing. Ze worden gekenmerkt door een eigen ontsluitingsweg en bebouwing aan de zuid- of noordrand van het bouwperceel. Hierdoor vallen de nieuwere complexen meer op in het landschap, dan de traditionele bebouwing op grote percelen, omdat ze erfbeplantingen missen. Buiten de kern Waverveen is alle andere bebouwing van na 1880. Opvallende bouwwerken zijn de forten van de Stelling van Amsterdam. Tussen 1883 en 1914 werd deze verdedigingslinie rond de hoofdstad aangelegd. De Amstel, Oude Waver en Winkel waren onderdeel van de hoofdweerstandslijn. Hierlangs kwamen op regelmatige afstanden forten, waarvan fort Waver-Amstel en Botshol aan de noordgrens van de polder liggen.

In 2008 sloot basisschool De Polder trots, omdat het aantal vereiste leerlingen niet werd gehaald. De school bestond op dat moment 125 jaar.

De polder bevat diverse agrarische multifunctionele bedrijven en ook andersoortige bedrijven. Er zijn geen sport -en winkelvoorzieningen.

Beleid en ontwikkelingen

Bodemdaling, kwel en nieuwe natuur

Vrijwel gelijktijdig met de eerste aanleg van natte natuur in Waverhoek (2007) werd er opnieuw nagedacht over de waterproblematiek in de polder. De slechte kwaliteit van het uitgemalen water, de kwetsbaarheid van de historisch gegroeide waterhuishouding en de eindigheid van voldoende drooglegging voor de landbouw, waren redenen voor de provincie om in 2007 te kiezen voor het onder water zetten van Groot Mijdrecht Noord. Onvoldoende financiële middelen en tegenstand van de bevolking hebben de provincie van dit besluit doen terugkomen, waarbij de natuurvariant van plan De Venen en herijkt plan De Venen (2007) weer in beeld kwam.

De plannen voor nieuwe natuur in het oostelijk deel zijn tussen 2009 en 2012 besproken met de bevolking. Dit resulteerde in 2012 in het Pact van Polder trots. Het plan bestaat uit de aanleg van enige moerasblokken (75 ha) omgeven door kaden, waarachter bloemrijk grasland. Particulier natuurbeheer is een mogelijkheid om de natuurdoelen te halen op de graslanden. In verhouding tot de huidige situatie wordt de bodemdaling in de moerasblokken tot stilstand gebracht. Er wordt iets minder water weggepompt en de moerasblokken leveren een bijdrage aan de te realiseren waterberging. Het probleem met de brakke kwel die de boezem belast blijft bestaan. Oplossingen hiervoor worden gezocht in het Deltaprogramma, deelprogramma Zoet Water.

Natura 2000

Groot Mijdrecht Noord ligt voor een deel binnen de externe werking van het Natura 2000 gebied Botshol. Natura 2000 is een Europees netwerk van waardevolle, te beschermen natuurgebieden. De bescherming is gebaseerd op strenge normen, bijvoorbeeld als het gaat om stikstofdepositie. Als gevolg van deze normen moeten ontwikkelingen in de (wijde) omgeving van de Natura 2000-gebieden getoetst worden aan de gevolgen voor het Natura 2000-gebied. Dit wordt externe werking genoemd. De gemeente streeft ernaar om de externe werking van deze gebieden tot een minimum te beperken. Het betreft echter complexe regelgeving, zodat de speelruimte voor de gemeente beperkt is. Niet alleen agrarische bedrijven kunnen onder de externe werking vallen. Ook kan gedacht worden aan de recreatieve ontwikkelingen rond de Vinkeveense Plassen die onder deze invloedssfeer vallen. Beheersplannen voor Natura 2000 gebieden bevatten (gaan bevatten) een sociaaleconomische paragraaf, waarin de effecten in beeld zijn gebracht en wordt aangegeven hoe hiermee wordt omgegaan. Botshol is het binnen de gemeente liggende Natura 2000-gebied. Gedeputeerde Staten zijn eindverantwoordelijk. De provincie maakt het beheerplan samen met eigenaren, omwonenden, Natuurmonumenten, het waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeente. In dit plan wordt beschreven welke doelen of soorten van flora- en fauna behouden moeten blijven of ontwikkeld moeten worden en welke maatregelen dit vraagt. Van het beheersplan voor Botshol was al een concept gereed. Het wordt aangepast vanwege de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof). De PAS moet 1 januari 2014 ingaan. Daarna kan het beheersplan voor Botshol worden afgerond en met het gebied worden besproken.

Overzicht Natuur

Het provinciale natuurbeheerplan 2013 beschrijft alle natuurtypen, waaronder het agrarisch natuurbeheer in het westelijk deel van de polder (zie onderstaande uitsnede uit het provinciaal natuurbeheerplan 2013).

Waterberging

Het Waterbeheerplan 2010-2015 (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht), geeft aan dat er in Groot Mijdrecht een waterbergingsopgave ligt van 20 ha, om te voldoen aan het klimaatscenario 2050. Dit is het klimaatscenario waarmee wordt gerekend bij het bepalen van wateroverlast gerelateerd aan het grondgebruik. Wateroverlast houdt in dat er water op het land of in straten kan komen te staan als gevolg van hevige regenval. Elke polder is apart getoetst of de hoeveelheid oppervlaktewater de toekomstige hogere pieken in neerslag kan verwerken. In Groot Mijdrecht is dat niet het geval.

Het is de bedoeling deze bergingsopgave te realiseren binnen de nieuw te ontwikkelen natuur in de oostelijke delen van deze polder en door het verbreden van watergangen.

Waterkeringen

Groot Mijdrecht Noord wordt door dijken omgeven. Het meest belangrijk zijn de keringen langs de Oude Waver, Botshol en Vinkeveense Plassen. De hoogte en stabiliteit van deze dijken is van groot belang voor de veiligheid en bescherming tegen overstromingen. Het Waterbeheerplan stelt dat de door de provincie aangewezen genormeerde boezemkaden (secundaire waterkeringen) in 2015 zijn getoetst en zo nodig verbeterd. De kering langs de Oude Waver is recent verbeterd.

Als gevolg van hun functie gelden er voor waterkeringen speciale regels bij ruimtelijke ontwikkelingen en beheer. Dit is van toepassing op de kernzone van de dijk en aangrenzende beschermingszones.

Regelgeving is te vinden in het bestemmingsplan Buitengebied en in de Keur van het Hoogheemraadschap.

Waterkwaliteit

Door de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft Nederland een resultaatverplichting voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit en ecologie van grond- en oppervlaktewatersystemen. Voor grote wateren of watersystemen, de zogenaamde waterlichamen, zijn hiertoe bindende doelen opgesteld. In 2009 heeft het waterschapsbestuur het KRW-deel van het waterbeheerplan vastgesteld. Beschreven wordt hoe in 2015 de chemische en ecologische doelen in de waterlichamen gehaald zullen gaan worden. Binnen de polder geldt dat voor de Hoofdtocht. Gestreefd wordt naar het uitbreiden van natuurvriendelijke oevers, wat al gebeurd is ter hoogte van Waverhoek. Het Deltaprogramma, deelprogramma Zoet Water, moet een oplossing vinden voor het brakke uitslagwater van Groot Mijdrecht..

Het gemeentelijke verbreed rioleringsplan (2012) geeft richtlijnen en normen voor het omgaan met hemelwater, afvalwater en grondwater bij (her)ontwikkelingen en renovaties. Zo zijn er normen opgenomen voor ontwateringsdiepten van de diverse gebruiksfuncties binnen de bebouwde kom, maar ook daarbuiten, zoals wegen, kampeerterreinen en sportvelden.

Bouwlocaties

De locatie van basisschool De Poldertrots biedt mogelijkheden voor de nieuwbouw van woningen. In de kern Waverveen is binnen de rode contour alleen nog nieuwbouw mogelijk op bestaande bouwvlakken (sloop en nieuwbouw). Voor het realiseren van een identiek plan als Kreekrug, met het bebouwen van agrarische grond, biedt de rode contour geen ruimte.

Stelling van Amsterdam

Fort in de Botshol

Dit fort heeft een nadrukkelijke natuur- en landschapsfunctie, die past bij een Natura 2000-gebied. Het is een aarden fort. De landschappelijke beleefbaarheid van het fort en het omliggende linielandschap in het grotere geheel van de Stelling van Amsterdam mag niet worden aangetast. Economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen in dit fort zijn wenselijk, wanneer deze passen bij de cultuurhistorische waarden, de duurzame instandhouding waarborgen en bijdragen aan de recreatieve belevingswaarde van het fort en de Stelling van Amsterdam.

Fort Waver-Amstel

Economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen in dit fort zijn wenselijk, wanneer deze passen bij de cultuurhistorische waarden, de duurzame instandhouding waarborgen en bijdragen aan de recreatieve belevingswaarde van het fort en de Stelling van Amsterdam. Dit kan tot uiting komen door een openbaar karakter. De mogelijke natuurwaarden van dit fort zijn binnen de wettelijke kaders ondergeschikt aan de cultuurhistorische, landschappelijke en recreatieve waarden die het fort heeft als onderdeel van de militaire linie van de Stelling van Amsterdam.

Recreatie

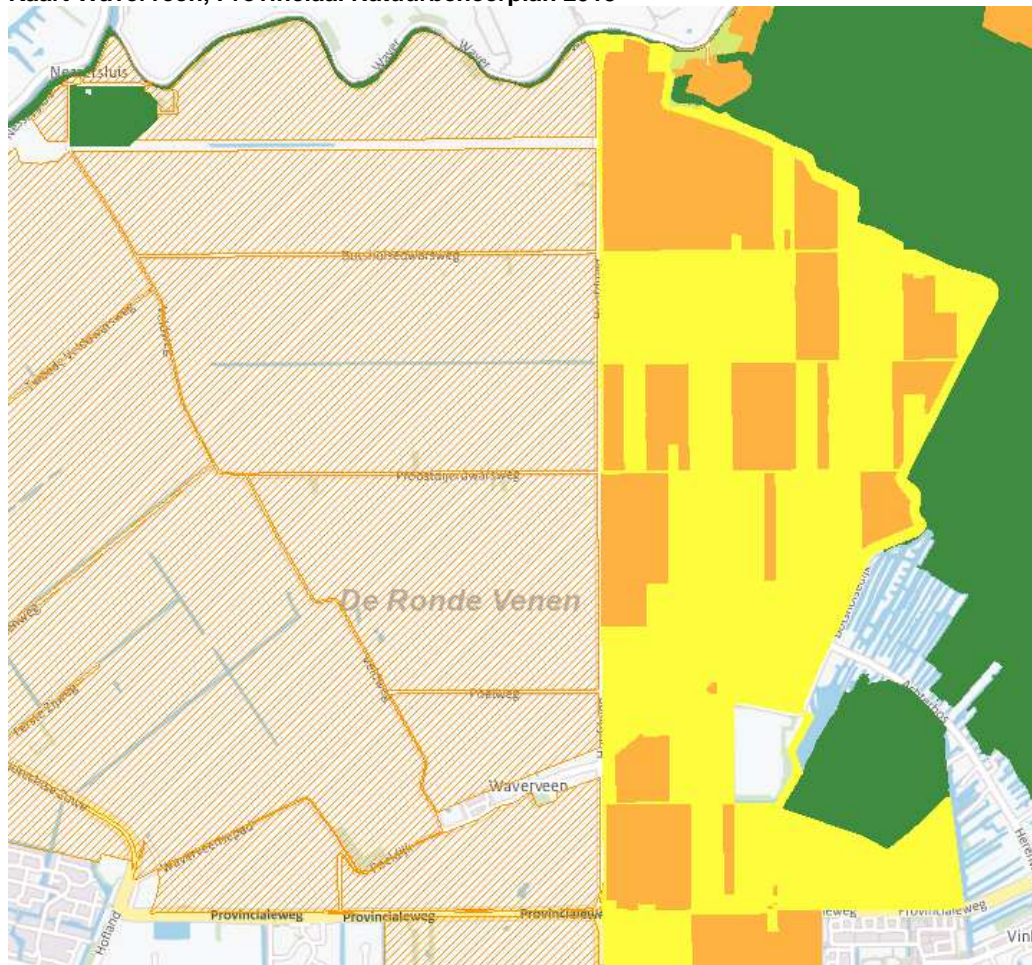
Het westelijk deel van de polder is landbouwkerngebied, het oostelijk deel een natuurgebied in ontwikkeling. In het landbouwkerngebied zijn diverse agrarische bedrijven die recreatie in hun bedrijfsvoering hebben opgenomen (kamperen, trekkershutten). In het natuurgebied worden geen recreatieve paden aangelegd. Wel kan er rond het bestaande natuurgebied Waverhoek gewandeld worden. Dit gebied is boven verwachting aantrekkelijk voor verschillende vogelsoorten en trekt veel vogelaars. De dijken en wegen rond de polder zijn onderdeel van het Groene Netwerk. In het oostelijk deel ligt een naturistenterrein van de Haagse Lichtbond. Verder kunnen de forten een bijdrage leveren aan een vergroting van de recreatieve beleving van de polder. Dit doet ook de veerpont bij Nessersluis. De pont en de voet-fietsbrug over de Waver, aan de achterkant van fort Waver-Amstel, zijn twee verbindingen die Groot Mijdrecht Noord heeft met de 'Amsterdamse regio', die ook zichtbaar is als vanaf de Waverdijk naar het noorden wordt gekeken.

Beplantingen

De Rondeveense droogmakerijen zijn over het algemeen open gebieden. Kenmerkend is de lage ligging en een rationele verkaveling van wegen en watergangen. Ze worden van elkaar gescheiden door hoger gelegen dijken en of vaarten. Er is sprake van een fijnere verkaveling dan in een droogmakerij als de Beemster. Langs de wegen liggen de bouwvlakken met erfbeplanting. De relatief dichte verkaveling zorgt ervoor dat erfbeplanting als groene blokken de polders structureren. Dit is goed te zien in de Eerste en Tweede Bedijking. Wegbeplanting heeft hier geen toegevoegde waarde (ook de omlegging N201 blijft onbeplant). De eenvormigheid in landgebruik, bijna geheel grasland, draagt bij aan de identiteit van grasland en bouwvlakken. Het minst zichtbaar is dit in de Derde Bedijking, met diverse vormen van landgebruik, zoals grasland, akkerbouw en (glas)tuinbouw. Hier draagt wegbeplanting wel bij aan het zichtbaar maken van de rationele verkaveling; erfbeplanting doet dit in onvoldoende mate. Ook Groot Mijdrecht Zuid wordt gekenmerkt door meerdere vormen van landgebruik, waar wegbeplanting een toegevoegde waarde heeft. De diversiteit in landgebruik in Groot Mijdrecht Noord neemt toe, als gevolg van natuurontwikkeling. Wegbeplanting heeft hier eveneens een toegevoegde waarde. Het streefbeeld 'wegbeplantingen' in het nieuwe groenbeleid zal dit verder verduidelijken.

Voor Groot Mijdrecht Noord geldt dat alle bouwvlakken met erfbeplanting gehandhaafd blijven en het grondgebruik in hoofdzaak grasland blijft. Wegbeplantingen hebben dan geen toegevoegde waarde, afgezien van de kruispunten met de Hoofdweg (bomen over 100 m lengte laten zien dat een kruispunt nadert). Het oostelijk deel krijgt te maken met geringe wijzigingen van het maaiveld als gevolg van de moerasblokken. De structuur met wegbeplantingen hoeft niet te worden geaccentueerd door deze wijzigingen.

Kaart Waverveen, Provinciaal Natuurbeheerplan 2013

Uitsnede uit provinciaal Natuurbeheerplan 2013

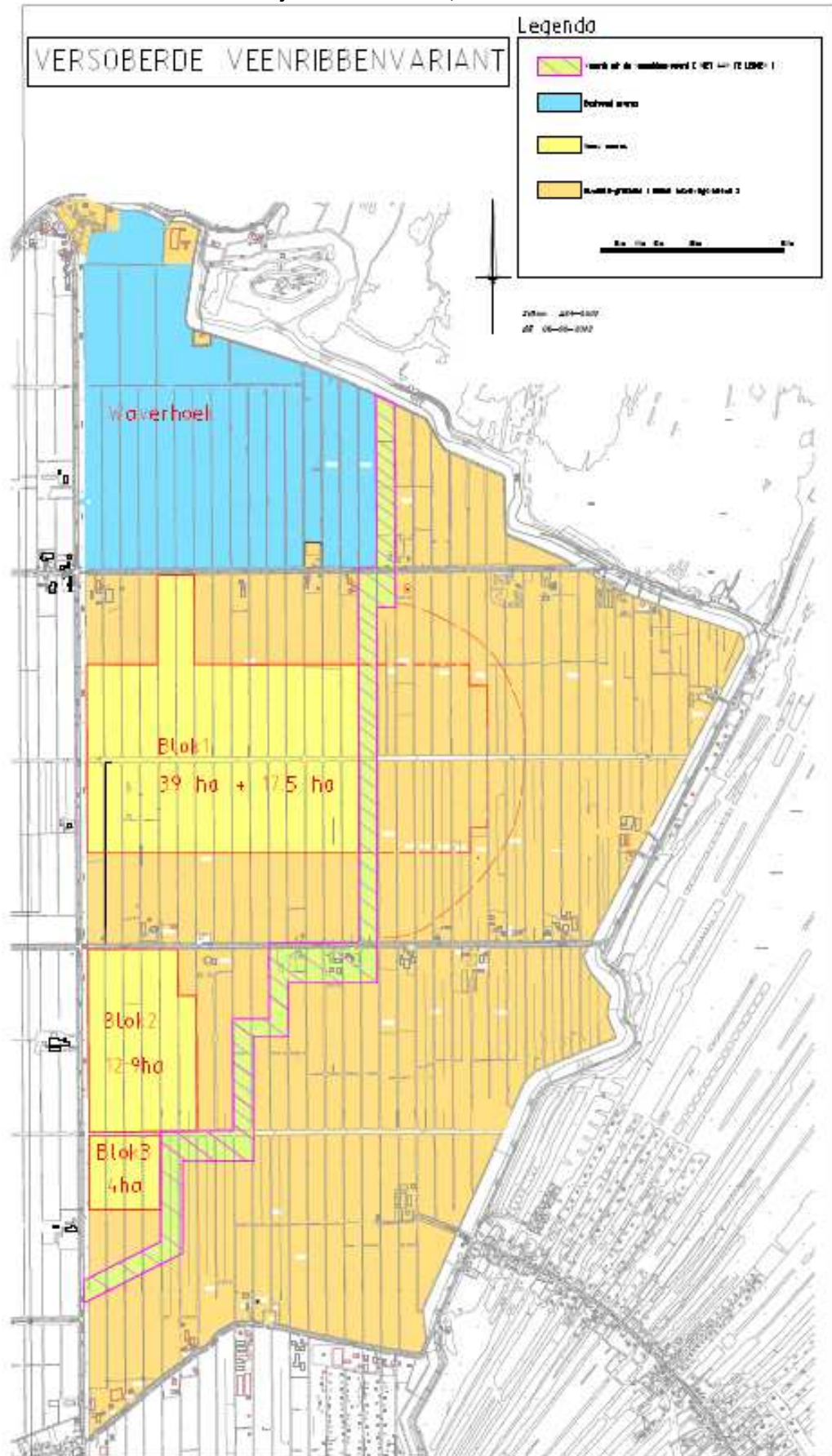
Donkergroen vlak: bestaande EHS-natuur

Oranje vlak: gerealiseerde nieuwe EHS-natuur (aangekocht en ingericht of alleen aangekocht)

Geel vlak: nieuwe EHS-natuur (niet aangekocht en niet ingericht, alleen begrensd)

Niet binnen EHS:

Oranje arcering: agrarisch natuurbeheer – weidevogelgebied

6 - Bronnenlijst

De volgende bronnen zijn gehanteerd:

- Structuurvisie De Ronde Venen 2030, gemeente De Ronde Venen 2013
- Natuurbeheerplan, provincie Utrecht 2013
- Gebiedsprogramma Utrecht-West 2012-2015, Gebiedscommissie 2012
- Website www.grootmijdrecht Noord.nl
- Topografische kaart van Nederland
- Beeldkwaliteitsplan Stelling van Amsterdam, provincie Noord-Holland, 2008
- Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, Groene Hart, provincie Utrecht 2011
- Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, Waterlinies, provincie Utrecht 2011
- Tastbare Tijd, Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht 2005
- Cultuurhistorische kenmerkenkaart De Ronde Venen, Bureau Helsdingen 2012
- Foto's: Jaap Maars